

ÂSİK İHSANİ VE GÜLLÜŞAH

Âşık İhsanî

ve

Güllüşah

Anlatan
Âşık İHSANİ

Derleyen
S. ŞİRVAN

Metin ve resimlerin her hakkı mahfuzdur. Mühürsüz
nüshalar taklittir, taklit edenler mes'uldür.

Sahip ve Nâşiri
Halk Kitapçılık Kol. Şti.
Gedikpaşa, Hamam Cad., 10/A

İSTANBUL
1961

Ö N S Ö Z

«Aşk, gıda ile birlikte, insanların bütün faaliyet ve hareketlerinin, gizlensin veya açıklansın, en büyük saikidir.»

CAMILLE MAUCLAIR

Bu ölümlü dünyada, kâinatın başı ve sonu olmayan ebediyeti ve ölçülerimizle bile milyarlarca yılı aşan bakası yanında, insan ömrü nedir ki! Asırlar boyunca dahi olsa, şimdiye kadar yaşamış insanlar, giyinme ve barınma tarz ve şekillerinde yaptıkları istihalelerden başka ne yapabilmişlerdir? Fen ve tababette elde olunan başarılar inkâr edilemez. Bu nankörlük olur. Fakat, bütün bu başarıların ve kıyasen pek ileriye gidilemeyen fikir âlemindeki hakiki medeniyetin yanı sıra, erişilen müterakki seviyenin bile bütün ölçüsü, tabiata daha yakın ve his ve tefekkür âleminin derinliklerine girip yaşayabilmek değil midir?

İşte, Âşık İhsanî, bu duygu ve felsefi düşünceleriyle daha doğuştan itibaren, biraz da kader ve talihinin güdümü ile, kısa yoldan bu his, âşk ve fikir âlemine, fıtrî temayül ve istidadı ile girebilmiştir.

Yedi nesil evvelki dedesi Âşık Garip'den gelen şiir ve musiki istidadını kendi kendine, tabiat içinde yaşayışından aldığı ilhamlarla geliştirmiş, halkla temas ede ede, halk ruh ve hislerinin tercümanı, temsilcisi olmuştur.

Onun, böyle, henüz daha çok genç yaşta iken, mütefek-

kir ve bezgin bir derviş gibi siyah saçlı, sakallı halî ve şolürlerde dahi muhafaza ettiğı telebbüs tarzı, hiç güphesiz ki, garplileşmek arzu ve gayretlerimize karşı, taannüden mugayir hareket etmek değıl, sadece Türk halkının ananevi Halk Şairinin timsali ve canlı bir örneğini sunmak arzusuudur.

Yurdumuzda kısa bir zamanda sevilen İhsani'ye, bugün, onun kadar sempatik bir Hak Âşığı olan eşi Güllüşah, hem hayatta, hem de şiir ve saz meclislerinde, eşlik etmektedir.

Bu sevimli genç Halk Şairlerimizin hayat hikâyelerini, son yazdıkları ve biraz yanık olmakla beraber, melodisi zengin, saadet göz yaşlarını andıran ince saz nağmelerile süsledikleri, şiirleri ile birlikte bu kitapta sunuyoruz.

HALK KİTAPÇILIK KOL. ŞTİ.

YALAN DÜNYA

Behey yalan dünya, sana
Geldik, sanki, eyi m'ettik?
Senin ile yedik, içtik,
Güldük, sanki, eyi m' ettik?

Gelmez, geçmez kara günde
Bize delil oldun önde.
Gezdiğimiz yarı sende
Bulduk, sanki, eyi m' ettik?

İhsani'yım, bahtı kara,
Aşk düşürdü bizi nâra.
Nice günahlardan sonra
Öldük, sanki, eyi m'ettik?

Âşık İHSANÎ

AŞIK İHSANİ ve GÜLLÜŞAH

ÖZ YURDA DÖNÜŞ

Gür ve omuzlarıma kadar uzanan siyah saçlarıma ve yüzümü çevreleyen üzüm karası sakalıma bakarak yanılmamanızı, hükmünüzde adil ve munsif olmanızı dilerim, sevgili okuyucular. Sizin gibi giyinmiyor, sizin gibi yaşamıyorsa benî ayıplamayın veya suçlandırmayın. Ben de sizin içinizden biriyim.

Küçücük yaşımdan beri çok mihnet çektim. Bütün şu kısa hayatım süresince uğradığım felâketleri ve sonu gelmez üzüntülerden sonra sizin aranızda girdiğim zaman, sert rüzgârların kamçıladığı yüzümün donuk rengi, mihnet dolu ömrümün acıklı hikâyesini anlatmaktadır. Fakat, değer biçilmez sevginizin bana karşı, rastladıkça, gösterdiğiniz duygu beraberliğinizden aldığım cesaretle hayat hikâyemi anlatacağım. Bunu okuyacakların ve dinleyeceklerin çoğunun benî modern, yeni zaman dervişi veya artık örneği kalmamış bir Mecnun'a veya Kerem'e benzeteceklerini seziyorum. Fakat, ben sadece, et ve kemikten, canlı bir varlık olarak aranızdayım, ve hepiniz gibi ben de fâniyim. Bir gün gelecek Yüce Tanrının birliği kadar gerçek ve değişmez bir son olan ölümle bu yalan dünyadan ayrılıp gideceğim.

Bununla beraber, bana bir masal kahramanı gözü ile baktığınız içindir ki, bu görüşünüze yaraşan ve yakınlaştan hikâyeme başlayayım.

Yurdunuzun doğusunda tarihte savaşı ile şöhret yapmış Malazgirt'in yerlisi olan annem ve babam 1929 yılında, ticaret maksadile, kına satın almak ve yurda getirmek üzere

İran topraklarına kara yolu ile girmişler ve oldukça zahmetli uzun bir yolculuğa koyulmuşlar. Umduklarından daha uzun süren bu yolculuk sırasında, bana hamile olan annem, Hoy şehrine geldikleri vakit sancılanarak beni dünyaya getirmiş ve ben bu suretle kardeş ve müslüman olan bir ülkede gözlerimi açarak acıklı ve sonu mesut devam eden hayatıma başladım.

Ailemin bu Hoy şehrinde ikâmeti zarfında hastalanmışım ve henüz daha küçücük bir bebek iken tekrar yola çıkıp yurda dönmeyi uygun ve mümkün bulmayan ailem ister istemez Hoy'da bir müddet daha kalmayı münasip görmüş. Bu arada, Allah'ın izni ve inayeti ile yabancı diyarda bana arkadaşlık etmek üzere bir de kız kardeşim dünyaya gelmiş. O zaman ben bir buçuk yaşına gelmişim. Bittabi. kardeşimin doğumundan ancak bir müddet sonra, takriben 1932 yılı başlarında tekrar yola çıkarak, bir kervana katılmışız ve henüz daha memede, süt çocuğu olan bacım Sıdıka annemin kucağında, ben babamın elinde yurda dönmüşüz.

DIYARBAKIR'DA

Annemin anlattıklarına göre, hedefimiz olan Anadolu'ya doğru yolculuğumuz çok çetin ve acıklı olmuştu. Can ve mal kaybı ile, kabilemiz Duhan'a kadar binbir güçlükler içinde gelebilmişli. Bu bölgede, meşhur Duhan Suyu Vakfiyesinde mola verdiğimiz bir gece eşkiyaların baskınına uğrayıp ailemiz mahv ve perişan olmuştu. Ailenin büyüğü ve başkanı olan babam Filit, ismini almış olduğu kabilesinin şerefli bir eri gibi doğmuş, savunma ve sorumluluğunu benimsediği bizleri korumak ve kurtarmak uğrunda canını vermişti. Ne yazık ki, işte o gece amansız ve yüreksiz haydutlar babamı erkeklığe yaraşmıyacak şekilde boğazlamışlardı.

İşte bu elemli geceden sonra, kabilemiz ve annemle bizler, başka bir kervanın kardeşçe yardımı sayesinde Malazgirt üzerinden Diyanbakır'a vardık ve yerleştik.

İki küçük yavrusu ile, bu zalim kader ve kismete karşı

büyük bir tevekkül ve şükranla, boynunu bükten zavallı anneciğim, hayatın kaçınılmaz maddi eksikliklerini gidermek üzere çalışmaya, konu komşuya çamaşır yıkamak suretilerine para kazanmaya gayret ediyordu.

Böylece, ilk küçük çocukluk çağında bir kaç sene geçti. Çocuk ruhi haleti içinde, hayatımdan çok memnundum. Geçmişteki acı günlerin, üzüntülerin izlerini taşımasını henüz öğrenmemiştim. Sabah erkenden fakir kulübemizden çıkıp, tozlu, topraklı yollarda, arkadaşlarımla, koşarak, oynanarak akşamı ediyor, yorgun ayaklarımı dinlendirmek üzere anneciğimin sıcak kanatları altında uykuya dalıyordum.

Dokuz yaşına geldiğim zaman, geçen senelerin tecrübesiyle, dünyayı eskisine nisbetle daha iyi anlamaya, kavramaya başlamıştım. Bir çok şeyler hakkında oldukça salim bir fikir sahibi olmuşum.

Fakat, yüce Tanrı benim yolumu çizmişti. Ben bir hayal peşinde, bilmek tökenmek bilmeyen gurbetlerin çaresiz asığı olarak yollara düşmeğe namzettim.

On bir yaşında idim. Mübarek günlerden bir Kandil gecesiydi. Annemizin diziyi dibinde oturmuş, onun bize anlatıklarını dinlediğimiz bir sırada, annem bize bir tavsiyede bulunmuştu:

— Çocuklar, demişti, bu gece kim daha çok ibâdet eder, kim daha çok duâ ve niyazda bulunursa, Cennetteki yeri o'nisbette büyük olur...

Bize adanmış ebedi âlemdede daha büyük bir yer sahibi olmanın sevinci içinde, küçük kız kardeşimle âdetâ yarış ediyorduk. Henüz çocukça bir sâfiyetle edâ edilen bu namaz esnasında secdede iken uyuya kalmışım. Anneceğimin müşfik yardımı ile yatağıma çekildiğim zaman, yatakta hareketsiz, gözlerim bir noktaya dikilmiş. sanki, tecessüm edecek bir şey görebilecekmişim gibi bekliyordum. Böylece, mukavemet edilemez bir ağırlık beni yine derin bir uykuya düşürdü. Bu uyku tâbirini biraz ihtiyatla kullanmam gerekir. Zira, benim düşüncelerimi başka bir âleme götüren

Anadolu'ya doğru annemizle yolculuğumuz çok çetin ve acıklı olmuştu.

sessiz hâlimi ifade için başka bir deyim bulmak güçtür. Uyku ile uyanıklık arasındaki bu düşünceler diyarında kendimi kaybetmişcesine onbir yaşında bir çocuk asfiyetle dolaşırken, kendimi bir gül bahçesinde sandım. Çeşitli ve renkli güllere şaşkınlıkla hayranlık arası bir dalgınlıkla, dikkatimi bir noktaya toplayamayarak şehîlâ baktığım zaman güllerin arkasında, sanki bir beyaz bulut gibi, sessiz bir duman gördüm.

Bu beyaz bulut yükseldikçe sanki ikiye bölündü ve arkasından bir peri padişahının kızını andıran genç bir kız si-masile karşılaştım. Birbirimize biraz bakıştıktan sonra, bana ismile hitabeden genç kıza o anda dudaklarımdan dökülen «Güllüşah» kelimesile mukabele ettim. O, sihirli bakış-larile, gözlerimden benliğime nüfuz ediyor ve beni vaatkâr tebessümlerle yanıma çağırıyordu.

Sabahleyin uyandığım zaman, vücudum ter içinde kal-mıştı. Ağzını köpürüyor, kalbim sanki çatlıyacakmış gibi, göğsümü yırtarcasına çarpıyordu. Biraz evvel ayrılmış oldu-gum rüyâ âleminde maddî dünyaya döndüğüm halde, henüz aynı şaşkınlıkla ve durgun gözlerimle anneme bakıyor-dum. Fakat, gördüğümü sandığım yüz hep o melek gibi da-vetkâr güler yüzdü. Bundan sonra, artık Güllüşah'ın o sevimli hayalini bakışlarımdan silmeme imkân olmayacaktı.

Annem, evvelâ benim bu şaşkın bakışlarımdan ürktü, telâşlandı:

— Ah benim biricik evlâdım, neyin var. Sana ne oldu, diyerek, komşularına danışmaya, dertleşmeye koştu. Geldi-ler, yokladılar, ilgi gösterdiler. Aklımı kaybettiğimden kork-tular. Benim konuşmadığımı, dalgın âlemden uyanmadığımı anladıkça, safiyane ümitlerle beni, hocalara okutmak, sihir-li sular içirtmek gibi, konu komşu öğüt ve çareleri ile teda-viye çalıştılar. Fakat bütün gayretlere rağmen ağzımdan alınan tek kelime «Güllüşah» oldu. Benliğimdeki bu skıl al-maz değişiklik iki sene sürdü. Geçen zaman içinde benim Güllüşah'a olan hasretim artıyor, içimdeki yangın kadar kız-gın ateşi söndürecek bir serin ümit belirmiyordu. Bu çare-

ızlık içinde günlerimi, kulübemiz çevresinde yakın yerlerde âvâre gezintilerle geçiriyordum. Benim bu hâlim yüzünden kabır ve kederi artan zavallı anneciğim artık eskisi gibi verimli çalışamaz olmuş, küçük kulübemize yoksulluk ve sefalet çökmüştü.

KERVANCILARLA

Bir sabah çok erken saatlerde, âdet edindiğim gibi, yine başıboş gezintilere çıkıp dolaşmak üzere kulübemizden sessizce ayrıldım. Kendimde bir başkalık hissediyordum. Üstelik Güllüşahın hayali o gün beni, her zamankinden ziyade meşgul ediyordu.

Birden aklıma, Güllüşahı aramak, ne bahasına olursa olsun, onu bulmak fikir ve kararı geldi. Hemen geri dönüp bu azimli kararımı anneme bildirmek ve onunla ve kız kardeşimle vedalaşmak istedim. Aralık bıraktığım kulübe kapısından içeri bakınca, zavallı annemle bacımın, sımsıkı birbirlerine sarılmış uyuduklarını gördüm. Onları, bu tatlı gecelerinde uyandırıp üzme ye kıyamadım ve kuvvetli bir ilhamla aldığım kararın peşinde, üzerimdeki dünyahıkla yola döşendim.

Bilindiği gibi, bir kaleye benzeyen Diyarbakır'ın dört kapısından, Mardin kapısını seçerek oradan çıktım. Bu kapının bence başka bir değer ve manâsı vardı: Azerbaycan'ın değerli büyükleri olan göçmenlerinden çoğunun mezarları bu bölgede idi. Ceddimin sessizce yattıkları bu topraklara son bir defa bakmadan ümitsiz yolculuğuma çıkmak istemedim.

Düşünce ve hayallerimle yapayalnız geçirdiğim iki yıl-
lık dalgınlık devresi içinde kimseye anlatamadığım üzüntü-
lerim beni ruhen ve bedenen bir hayli yıpratmıştı. Fakat bu-
na rağmen, aldığım bu büyük kararım, bana inanılmaz ma-
nevi bir kuvvet vererek böyle, bir başıma, yollara düşü-
cek kadar, azimli idi.

Dicle nehri üzerindeki köprüyü geçtiğim zaman, Diyar-
bakır'dan bir hayli uzaklarda, kızgın güneşin altında ve

solgun otlar arasında yolumu, yönümü kestiremeden ayaklarımı bilinmedik diyarlara doğru sürüklüyordum.

Vakit öğleyi bulmuş, güneş toprağı, çıplak ayakla yürü-
nemiyecek kadar kızgın bir hâle getirmişti. Bu şimdiden da-
yanılmaz, yorucu yolculuğun yükünü azaltmak üzere ken-
dime bir sığınak araştırmaya başladığım sırada, uzaktan
bir kervanın bana yaklaştığını gördüm. Kervana yol vermek
için kenara çekildiğim zaman, bunun önderi ve sorumlu baş-
kanı olan adam bana doğru:

— Delikanlı, dedi, bu kızgın güneşte buralarda ne arı-
yorsun?

Bütün safiyetimle ve içten hazır bir cevapla:

— Güllüyah'ı arıyorum, demişim.

Kervancılar benim bu cevabım üzerine kahkahalarla
gülmeye başladılar. Kervancıbaşı:

— Evlâdım, dedi, güneş başına vurmuş. Katlı kervanı-
mıza... istediğin yerde bizden ayrılırsın.

Sonra, gençliğimi, saflığımı hoş görür ve bağışlar gibi,
başını sağa sola salladı.

— Sağ ol! dedim ve kabile'ye katılarak yola devam et-
tim.

Yürüyene yol mu dayanır. Bitlis'i geçmiş, Nemrut Dağı-
nın eteklerine varmıştık. Van gölüne bakan bir etekte, serin
bir su kenarında, mis kokulu yeşil otların bulunduğu bir
verde geceyi geçirmek üzere konakladık. Her birimiz bir
çalı dibinde erkenden istirahatata çekilmiştik. Ben de, arkamı
iri ağaçlardan birine dayayarak, batan güneşi ve doyulmaz
bir güzelliğe bürünen göle baka baka uyku ve rüyâlar âle-
mine dalmışım.

DAĞ BAŞINDA YALNIZ

Bu alışık olmadığım yorgunluk gecesinin ertesi sabahı
gözlerimi açtığım zaman, güneş bir hayli yükselmiş, hava
yeniden ısınmıştı. Etrafımda kimseler kalmamış, kervan
gitmiş, ortalık sessiz ve ıssız kalmıştı. Dağ başında yapa-
yalnızdım. Yol arkadaşlarım, beni her halde dayandığım

ağsın arkasında görmemiş, unutmuşlardı. Onların arkalarından koşup yetişme ümidim yoktu. Hangi yöne yollandıklarını bilmiyordum. Fakat, bu yalnızlığımdan üzüntü duymadım. Nasıl olsa, yoluma devam edecek, bir gün evvel veya sonra, amacıma kavuşacaktım. Beni peşine takan Gülüğahın hayali idi. Bu benim mükâfatım da olsa, cezam da olsa, bu hayale erişip gerçekleştirmek azminde idim. Bunun için tekrar yola düştüm.

BİR SAZ BULDUM

Bir süre yol yürüdükten sonra önüme çıkan bir çalılık içinde her nasılsa bir hayli zaman evvel unutulmuş, veya düşürülmüş bir saz buldum. Toz, toprak yağmur, güneş onu bir hayli hırpalamış, yıpratmıştı. Fakat, ben onu mukaddes bir emanet gibi, saygı ve içten gelen bir sevgi ile elime aldım, kopuk tellerinden arta kalanlar üzerinde bu yalnızlığın bir ses katmak istedim.

İçli hayatımın bundan sonrasını bütün ömrüm boyunca canlandıracak ve renklendirecek bu buluşla yeniden kuvvet buldum. Sazı tozundan, çamurundan temizleyerek, öpmeğe bile kıyılamayan bir altın saçlı başı oksuyormuş gibi parmaklarımı çoktandır gevşemiş teller üzerinde gezdirdim.

Daha küçük yaşlarda iken mâni tarzında bir şeyler becerebiliyordum. Şimâî, parmaklarım, bu ilâhi seslerin saklandığı tellere dokunduğu zaman, içimde yıllardan beri birikmiş hislerim bir anda feveran elti. Tanrının lûtf ve keremine sığınarak ceddim büyük şair Âşık Garip'ten gelen bir ilham kaynağındanmış gibi, bu cansız sazı dillendirerek, dudaklarımdan şu mısralar ilk olarak döküldü :

**Kervan gitti, biz uyuya kalmışız ;
Haydi, ey tanburam, biz de gidelim.
Tatvan kenarından, Nemrut Dağından
Haydi, ey tanburam, biz de gidelim.**

Dönelim, tanburam, gayri sılaya ;
Gidenler var, katılalım alaya ;
Yarımız göç etmiş arş-ı âlâya ;
Haydi, ey tanburam, biz de gidelim.

Gülüstanlar açılmıştır girmişe,
Hazırlanmış güllerini dermeye,
Çağırılmışlar nazlı yâri görmeye,
Haydi, ey tanburam, biz de gidelim.

Gör, İhsanî nice dağlar deliyor,
Kalbur' unan taş, toprağın eliyor
Koca Ahlat bize doğru geliyor,
Haydi, ey tanburam, biz de gidelim.

Söylediklerimi unutmamak için birkaç kere bu «koşma» yı tekrarladım. Söyledikçe hevesim artıyor, söylemek, içimdeki sönmez ateşi mısralarla ifadelendirmek istiyordum.

ISSİZ DAĞLARDA

Bulduğum eski sazı kolumun altına alarak kendimi tabiatın kucağına verdim. İlk hedefim Ahlat'tı. Yolumdan alıkoyacak hiç bir engele rastlamadan, insana hiç bitmez gibi gelen, ovalardan, dik dağ yamaçlarından, içinden soğuk pınarların aktığı yeşil otlaklardan geçtim.

Ahlat'tan sonra, Elcevaz Dağlarına sığındım. Kılığım perişan, elimde sazım, omuzumda, hiç eksik olmayan azık torbam, dikkati çekiyor, hisli ve şefkatli kimselerin ilgisine ve yardımına mazhar oluyordum. Fakat bu iyi insanların bile öyle garip bakışları beni bunlardan kaçırıyor, insanlardan daha iyi kalbli, hiç bir şey sormayan, beni kendi düşüncelerimle baş-başa bırakan dağları tercih ediyordum. Böy-

lece, vâdilerden, ovalardan, yaylalardan geçtim ve Süphan Dağı yamaçlarına geldim.

BÂKİR TABİAT ORTASINDA

Süphan Dağının, Türkiye'nin ikinci büyük dağı olduğunu iştmiştiim. Bu dağ yamaçlarında sazımla şöyleşip bir kaç gün geçirdim. Böyle geçen gecelerin zevkini yudumliya yudumhya tattım, ruhuma sindirdim. Fakat üçüncü gecenin sabahında, beni yeniden huzursuzluğa sevkeden gârip bir duygu ile uyandım. İçimde, sanki, çölde kalmış bir insanın susuzluğu vardı. İstiraptan kıvranıyor, yerimde duramıyordum. Ömrümde bu kadar arzulu olarak su içmek ihtiyacını duymamıştım. Belki biraz bunu giderebilir ve ferahlarını düşüncesiyle sazımı elime alarak bir tepeye tırmanmaya başladım.

Yükseklere çıktıkça içimdeki sıkıntı yavaş yavaş sıyrıldı. Yemyeşil otlar ve küçük ağaçlarla süslü bir çayırliğa geldiğimde, bir kaç karaca, korkusuz ve tam bir hürriyet havası içinde, bu yeşil otlarla karınlarını doyurmakta idiler. Fakat, bu karacaların böyle endişesiz otlamaları sebepsiz değildi. Çayırliğin hemen üstündeki bir kayalıkta, uzun ve sert boynuzlu, cüsseli bir Karacanın, diğçerlerinin salâhi namına gözcülük etmekte olduğunu gördüm. O kadar dikkat kesilmişti ki, bütün gayretlerime rağmen, ayaklarımın hışurtısını duyunca başını çevirdi ve acı bir feryadla karaca sürüsünün bir anda yok olmasını emretti.

Bunun gibi önemsiz olaylar aslında benim için büyük bir değer taşıyordu. Bu gibi, beni canlı bir tabiat ortasında yaşadığıma inandıran olaylar olmasaydı geçen günlerim gayesiz kalmış olurdu. Ben artık tabiatın, bu gerçek güzelliğin hayranı olmuştum. Fakat, buna rağmen, annemin ve küçük kızkardeşimin hasreti içimi sızlattıyordu. Onları hiç olmazsa bir kerççik görebilmek arzusunı: o kadar kuvvetli hissettirdi ki yemez, içmez oldum. Artık, beni sevgiliime kavuşturacak yollar cazibesini kaybetmişti. Anne-bacı hasreti de başka türlü idi. Bu hasrete ilâveten yorgunluk ve işt-

hasızlıktan dolayı açlık ve dermansızlık, nihayet beni hasta düşürüp yere serdi. Tek başıma dağ başında, yegâne salâh ve selâmeti sazımdan umdum ve buldum. Sazımdan başka bana teselli verecek tek şeye mâlik değildim. Onunla ağy-leşmeye, ağlaşmaya koyuldum:

**Geçiyor mevsimler, geçiyor çağlar ;
Sılamın hasretli içimi dağlar ;
Perişan halime tanburam ağlar ;
Anam, bacun bizi sorar mı yoksa ?**

**Hıç hesaba gelmez yükümüz tarttık ;
Çarıklar eskittik, libaslar yırttık ;
Gurbette büküldü belimiz artık.
Anam, bacım bizi sorar mı yoksa ?**

**İhsanı, yatarım gurbette hasta ;
Ölüm baş ucumda, tanburam hasta ;
Kapıda bekliyen Azrail Usta.
Anam, bacım bizi sorar mı yoksa ?**

Bu hastalık beni, Süphan Dağlarında uzun müddet yavaşlamaya mecbur etti. Süphan Dağında, barınmak için kendime elverişli bir mağara bulmuştum. Üzüntülerim tahammül edilmez bir hadde arttığı zaman sazımla hazine nağmeler terennüm ederek teselli buluyordum. Bu sayede, yaban keçileriyle, karacalarla ahabplığı ilerlettik. Onlar benim mağaranın biraz yukarısındaki başka bir mağarada bana komşuluk ediyorlardı. Bir gün oraya çıktım. Karacalar önce ürktüler, uzun zaman yanıma yaklaşmadılar. Havalar epeyce soğumuştı, fakat mağarada yaşayan beş-on hayvan nefesleriyle orasını ısıtıyordu. Burayı daha emniyetli görerek bir köşeye de ben yerleştim. Fırın gibi ısınan bu yer terk

etmek istemiyordum. Komşularıma kendimi iyi yürekli ve şirin göstermek lâzımdı. Saz çaldım, meraklarını celpettim. Kendileri için tehlike teşkil etmediğimi anlamış olacaklar ki gittikçe yaklaştılar. O kadar yakın geldiler ki, sıcak nefesleri yüzümü ısıtıyordu. Ben de bu sevimli yaratıkların başlarını okşamaya, sevmeye koyuldum. Kısa zamanda, çok iyi arkadaş olduk.

Karacalar çok zeki hayvanlardı. İhtiyatı hiç bir zaman terk etmiyorlardı. Sabah olunca, en cesur olanı hafif adımlarla mağaranın ağzından başını uzatıp dışarıyı gözledikten sonra, sırtı tırmanıyor, tepeye vardığı zaman orada gözcülük ve bekçilik yapıyordu. Bundan sonra, komşularım Karacalar kısmetlerini toplamaya ağaç ve çalılıkların arasına dalıyorlardı.

Can yoldaşlarımdan çok iyilik gördüm. Anne, bacı hasreti ve Güllüşah'ın hayaliyle beni mecalsiz düşüren bir hastalığa tutuldum. Sazım bir kenarda, başım zonkluyor, ter içerisinde bunalıyordum. Benim bu halim, mağara arkadaşlarımin dikkatini çekmekte gecikmedi. Bunlardan bir tanesi, bir dişi Karaca insanı bir anlayışla başıma dikilerek beni beslemek istedi.

Bunlarda o kadar iyi anlaşmış, kaynaşmıştık ki, ayrılıp yollara döküleceğim zaman, gözlerimden yaşlar boşandı.

Sazımla artık iyice ülfet پیدا etmiştim. Söylemek istediğim şeyleri ona söyletebiliyordum.

Dağdan dağa, ovadan ovaya yılmadan yoluma devam ediyordum. Böyle hava ve yer değişimi sağlığım üzerine iyi tesirler yaptı. İlk defa geçtiğim bu yollardaki, yerlerdeki tabiat güzellikleri neş'emi arttırıyor, kederimi hafifletiyordu.

Bu yolculuğum süresince gıdamı ekseriyetle yaban otları ve ağaçları arasında gizli dağ nebatları ve meyveleri teşkil ediyordu. Serin pınarlardan su içiyor, berrak ve temiz derelerde kille yıkanıyor ve çamaşırlarımı yıkıyordum. Yolda rastladığım kervanlardan yapılan yardımlarla dağarcığımı tamamlıyordum; otlaklarda sürülerini yaymakta olan çoban-

lar da elimdeki sazın nağmelerini armağanları ile mükâfalandırıyorlardı.

Tabiat, sevgime karşılık olarak beni yalnız bırakmıyordu. Sesimle, sazımla hislerimi dile getirdiğim zaman, çevremdeki sevimli mahlûklar koşuşup yaklaşıyorlar, zararsız olduğumu anlayınca etrafımı kuşatıyorlardı. Bilhasşa, karaca ve genç geyikler, sazımdan en ziyade mütehassis oluyorlar ve bana çok güzel arkadaşlık ediyorlardı.

Süphan Dağından, Ağrı Dağına uzandığım zaman, hayatımda bir değişiklik olmadı. Yazın dağlarda dolaşıyordum. havalar soğumaya başlayınca, günün birinde bir çalı dibinde dona kalmamak için, yine insanlar içine, kasabalara dönüyordum. Buralarda, elimde sazımla, âşık sıfatıyla sonsuz yolculuğuma devam ederken, insanlardan gördüğüm iyilik ve yardımlara rağmen, hicranlı sözlerim aynı duygularla paylaşılıyordu.

Doğu il, ilçe ve köylerinde geçen bir kaç mevsim sonra yolum hudut boylarına kadar dayanmıştı. Ağrı Dağında bir yamaçtan inerken, benim vatanı terkederken hissettiğim acıyı paylaşmak istiyorlarmış gibi, buralardaki karacalar âdeta beni uğurlamaya geldiler. İki tarafımda sekerek beni takip eden bu sevimli hayvanlarla vedalaşmak istedim:

**Bize mesken olan dağlar,
Sizi Hakka ısmarladım.
Nazlı yâr ardımca ağlar,
Sizi Hakka ısmarladım.**

**Doldu taşar oyuklarım,
Yâr! yâr! diye sayıklarım,
Sürü ile geyiklerim,
Sizi Hakka ısmarladım.**

**Gelir avcı bazıları,
Sizi kovar tazıları,**

**Körpe geyik kuzuları,
Sizi Hakka ısmarladım.**

**İhsanî, gözlerim yaşlar,
Ayrılık içimi haşlar,
Bencileyin garip kuşlar,
Sizi Hakka ısmarladım.**

İ R A N ' D A

İran toprağına yeni bir hüviyetle girdim. On sekiz yaşında bir delikanlı idim. Çala söylye, sazım ve sözümü geliştirmiştim. İçim içime sığmıyordu. Kendime güvenim artmıştı. Meclislerde, diğer halk şairleri ile boy ölçüşebilecek kadar yükseldiğime inancım vardı.

İran Azerbaycanında bu yeni hüviyetimle geziyor, ötede beride saz çalarak geçimimi sağlıyordum. Eksikliklerini, dilenerek, yardım bekleyerek değil, sazımla, sanatımla tamamlıyor, kazandığım nimeti hakketmek için çok çalışıyordum.

Bir süre sonra, Tebriz'e geldim ve büyük şöhetimi orada yaptım. Bu bakımdan, Tebriz şehrinin, hayatımda özel bir önemi vardır. Sanatıma karşı duyduğum güven, çalıp söylerken cesaretimi arttırıyordu.

Bir gün, bu çevrelerin tanınmış bir şairi olan Aşık Ferhad'a, benim kısa zamanda ulaştığım şöhetini duyurmuş olacaklar ki, beni sınava çekmek istedi. Araya girenler bizi karşı karşıya getirdiler. Tebriz'de Bezzazlar çarşısında, bir kahvehanede, büyük bir kalabalık önünde karşılaştık. Ferhad'dan hiç ürkmedim. Aksine, onunla denkleşmeyi, yene-mezsem de, onunla çatışmayı bir şeref kabul ediyordum.

O kadar heyecanlı ve sevinçli idim ki, etrafımızı çevreleyen büyük kalabalıktan değerimi ölçüp, kıvanç duyuyordum. O ise, yukardan bakmaya alışmış olanlara has bir üstünlük duygusu ile gülümsüyordu. Sazını büyük bir meha-

retle eline aldı, düzen verdi. Sonra başını kaldırdı, yüzüne baktı. Başım la, onu beklediğimi anlatır gibi, hafifçe eğerek işaret verdim. Rakibimin yaşı oldukça ilerlemiş, elleri ve parmakları kuru ve damarlı idi. Sazının telleri üzerinde bir gezdirme yaparak ilk hamleyi yaptı:

Adı Ferhad :

**Sen daha körpesin var gît âşıkım
Yaşını başını alanlar gelsin.
Benimle çarpışmak isteyen varsa,
Karşuna vâdesi dolanlar gelsin.**

Bende ondan aşağı olmadığımı göstermek zorundaydım. Sert bir karşılama yaptım.

Aldı İhsanî :

**Sen kendi aklınla beni ne sandın?
Dur, âşık, el elden üstün, demişler.
Kaparım çenenî, kime sorarsan
Sor âşık : el elden üstün, demişler.**

Devam ettik :

Adı Ferhad :

**Dinle sana bir çift sual sorayım.
Eğer bilir isen, ustasın âşık,
O kimdir, balığın karnında yaşar?
Fehmedebilirsen, ustasın, âşık.**

Aldı İhsanî :

**Ustam beni fazla tutma burada,
Eğer varsa soracağın, sor âşık.
Balığın karnına bir Yunus girdi,
Eğer varsa soracağın, sor âşık.**

Adı Ferhad :

**Yakasız gömleği kime dıktılar?
Kimin otuz iki dişin söktüler?
Ya melekler kimi göğe çektiler?
Bunları bilirsen, ustasın âşık.**

Aldı İhsanî :

**Ölüye yakasız gömlek dıktılar.
Âşık Kerem'in de dişin söktüler.
Melekler İsa'yı göğe çektiler.
Daha varsa soracağın, sor âşık.**

Adı Ferhad :

**Âşık Ferhad dalm sözünü bildi.
O kimdir ki, yedi yıl dağı deldi?
Kim ana babasız dünyaya geldi?
Bunu da bilirsen, ustasın âşık.**

Aldı İhsanî :

**Ben bir İhsanî'yım, sözünü bilen.
Ferhad idi yedi yıl dağı delen.
Adem'dir anasız dünyaya gelen.
Daha varsa soracağın, sor âşık.**

Âşık Ferhad çetin bir cevize çattığını beli edercesine huzursuzluk içindeydi. Sorularını böyle çabuk cevaplandırdığım için, Ferhad sinirlenmişti ve sazının tellerine hırçın darbeler vuruyordu. Fakat inadından vaz.geçmiyor, sorularına devam etmek istiyordu. Dinleyiciler onun bu haksızlığını sezdiler ve :

— Dur, dediler, biraz da misafir âşık sorsun, sen karışıl...

Ferhad bundan memnun olmamıştı, fakat kabul etmek zorunda kaldı. Sazımı elime aldım ve sordum :

**Eğer ârif isen, Âşık, bil bunu :
Neye giydirdiler o siyah donu?
Nedir beşyüz yılda yazdılar onu?
Bilene âşkolsun ; bilen ustadır.**

Sözümü bitirmeden, rakibimin yenildiğini, küçüldüğünü gördüm ve sezdim. Etrafına bakmaktan çekiniyor, âdetâ korkuyordu. Ağzından tek kelime çıkmadı. Sazına ve kendine güveni kalmamıştı. Artık meydan benimdi. Şevkim, cesaretim arttı. Ona cevap vermek için zaman bırakmadım, yeniden sordum :

**Cennet kapısını terketsem sana,
Ya nasıl açarsın, gel söyle bana?
İmtihan olmaya bızım divana.
Gelene âşkolsun ; gelen ustadır.**

**Kimdir dirliğinde Cennette gezer?
Ya kim yandı, külü havada tozar?
Dediler, kayıptır bir yüce mezar,
Bulana âşkolsun ; bulan ustadır.**

**Kim kurda kaptırdı herбір yerini?
Bilmezsen, İhsanî yüzer derini.
Bu meydanda iki sazdan birini
Alana âşkolsun ; alan ustadır.**

Benim gibi genç bir delikanlı karşısında onu fazla müşkül bir durumda bırakmak bir sanatkâra yaraşmazdı. Âdetâ bir pişmanlık duydum. Dinleyicilerin gözlerinden ne demek istediklerini anlamıştım. Sazımı yine elime alarak sorularımı kendim cevaplandırmak suretiyle râkibime saygı gösterdim ve dinleyicilerin sempatisini kazandım :

**Sualın cevabı budur Vallah
Siyah don içinde durur Beytullah.
Beşyüz yılda yazıldı Bismillah
Deyip de gel bizim divana, Âşık.**

**Cennet kapısını bir tevhit çekmek
İle açar kış, isterse girmek,
İmtihan olmaya üç fırın ekmek
Yıyıp de gel bizim divana, Âşık.**

**Cennette sağ gezer İdris Nebi Han.
Kerem, Aslı için tutuştu en son.
Kayıp Ali imiş; ateşten bir don
Giyip de gel bizim divana, Âşık.**

**Ben bir İhsanî'yım, gezdim ilini.
Kurt yedi Eyup'un tatlı dilini.
Birda'ki sefere iki elini
Yurup da gel bizim divana, Âşık.**

Benim bu başarılı çatışmam İran'da büyük yankılar yarattı. Her gittiğim şehir ve kasabada halk beni sevgi ve ilgi ile karşılıyordu. Halka saz çalıp, türkü söylemekten tek kazancım, görgümü, bilgimi arttırmak oldu. Hiç bir dünyalıkta gözüüm yoktu. Ancak, beni, peşine düştüğüm Güllüşah'a günün birinde mutlaka ulaştıracak, karşılaştıracak uzun yolculuğuma lüzumlu varlığın temini için bazı sözleşmeleri kabulden kaçınamazdım. Bu suretle İran'da bir müddet dolaştım. Fakat bu uzun sürmedi. Esasen, sevdiğimi öz vatanımda bulacağıma inancım vardı. İran'da gördüğüm büyük alâkaya rağmen yurda dönüş yolumu tuttum.

İlk hedefim Karaköse idi. Belni bekleyen sürprizden habersiz, Karakösenin Hamur deresinden, sazım omuzumda, geçiyordum. Bu derede, kendi ayağımla bir eşkiya inine

düştüm. Yedi kişiydiler. Karşılaştığımız zaman, beşi önünü kestiler, diğer ikisi de, bana önem vermediklerinden dama oyunlarına devam ettiler. Ayaktaki eşkiyalar kim olduğumu sordular. Beni alaya alıp gülmelerine rağmen, sazımla halimî anlattım :

**Hey ağalar, bu aşk beni
Verdi dillere, dillere.
Gözlerimden kanlı yaşımlı
Aktı sellere sellere.**

**Kem talihim bana çalım
Yaptı, yere geldi daim.
Küçük yaşta düştüm zâlim
Gurbet illere illere.**

**İhsanî, beyhude çaptım,
Hayalî sımaya taptım.
Gezerken yolumu saptım
Sonsuz çöllere çöllere.**

Daha ilk kıt'amı bitirmeden, dama oyuncularını dahi yanıma geldiler. Biri :

— Sende iş var, Aşık, dediler, aç bakalım şu dağarcığını da bize bir geyler daha söyle.

Aldım sazı elime :

**Erenler elinden içmişim dolu,
Sardı beni yolda eşkiya kolu.
Yedisinden beş ceket, pantolu
Yamalı. Ağalar, yol verin bana**

**Kıyınız hacıdır, kıminiz hoca.
Geçen bezirgânı verirsiniz bâca**

Rüyâmda beyaz bulut ikiye bölündü ve bir peri kızı
simasiyle karşılaştım.

**Dördü tabanca, üçü de koca
Kamalı. Ağalar, yol verin bana.**

**Dördü otuz, biri kırkbeş yaşında.
İkisinin meylli oyun taşında
Der İhsanî : ıssız dağın başında
Damalı Ağalar, yol verin bana.**

dedim ve boynumu büküm. Benim bu değişimden çok hoşlandılar ve güldüler. Sonra, beni, selâmet dileyerek yolcu ettiler.

Çobanköprü ile Alacaköy yolu üzerinde açlık ve susuzluk çektim. Son derece yorulmuş, zayıf düşmüştüm. Dermansızlıktan kendimden geçmiş yarı baygın yatarken müfrik bir el ıslak bir mendille beni tekrar hayata kavuşturmak istiyordu.

İsminin Sıddık Demirel olduğunu öğrendiğim bu hayır sever yolcu beni atının terkisine alarak Hasankale'ye kadar getirdi ve sayesinde iyi bir tedavi gördüm. Bu can yoldaşımın ismini burada minnetle anıyorum.

Daha çocuk sayılacak bir yaşta annesinden ayrılan ve on seneye yakın bir zaman gurbette dolaşan bir kimsenin sıcak yuvasına karşı hissettiği hasret acaba benimki kadar içten midir? Benim hasretimi giderecek bir imkânım ve ümidim yoktu. Ben hasret yolunun aksine olarak Güllüşah'a giden yolu tutturmuştum. Bu yol benim hayatımın gayesi idi. Güllüşah'ı bulmalıydım. Bundan vaz geçemezdim. Fakat ne de olsa o benim için bir meçhûldü. Annemle kızkardeşimin ise sevgilerini kana kana tatmıştım. Onlarla ıstırap çekmiş, onlarla mesut olmuştum. Şimdi ise terk edip uzaklaştığım bu sevgimin kıymetini anlıyordum. İnsan, bir şeyin kıymetini ancak onu elinden kaçırdığı zaman anlayabiliyor. Bu gerçeği keşfettikten sonra yüreğim iki parça olmuştu. Bir taraftan Güllüşah'ın aşkı, diğer taraftan annem ve bacımın hasreti arasında bocalarken annemi, bacımı kay-

betmek ihtimalini düşünerek, kendime geldim ve Diyarbakır yönünde, Kandil Dağından yoluma devam ettim.

Fakat alın yazım bir kere kara yazılmış. Atlatılacak daha bir çok hâdirelerim varmış. Bunlardan en korkuncunu Kandil Dağlarında bir ormana düştüğüm sırada geçirdim. İki tarafında sıralanan ağaçlar ve yabani çalılarla örtülü bir yolda ilerliyordum. Birden önüme dikiliveren cüsseli bir hayvanla karşı karşıya geldim.

VAHŞİ BİR HAYVANLA YEDİ AY

Bu bir ayı idi. Hayvan da beni gördüğü zaman yerinde sükûnetle durakladı. Kötü bir tesadüf bizi bu daracık yolda karşılaştırmıştı.

İkimizin bu geçidi yanyana geçmemize imkân yoktu. Karşımda ne de olsa vahşi bir hayvan vardı. Hayvanlara olan sevgim ve onların huylarını iyi tanımam dolayısıyla, belki çocukça, fakat samimiyet ve safiyet dolu bir çareye başvurdum. Omuzumdan sazımı çıkarıp bir şeyler çalmak, onun hislerini yumuşatmak ve yatıştırmak istedim.

Fakat istemeyerek yanlış bir hareket yaptım, sazımı çıkarırken, siyah sapı belki bir silâha benzediği için, hayvan ürktü ve üzerime saldırdı. Pençesini sağ şakağım üzerinde ağır bir darbe olarak hissettim. Yüzümün bu tarafı parçalandı sandım. Müthiş bir acı içinde yere yıkıldım.

Gözlerim kapanmıştı. Sırtımdan kuvvetli bir pençe ile tutulmuş, sürükleniyordum. Bu sırada biraz toparlandım, sol gözümle, kuvvetli ayının beni bir su kenarına doğru sürüklediğini gördüm. Korku ve hayret karışığı bir hisle kendimi bu akibete teslim etmiştim. Serin ve berrak bir su akıyordu. Ayı başımı suya doğru eğdirdi. Ne demek istediğini anlamıştım. Serin suya sağ şakağıma çarptım. Sızılarımı biraz dindirmek isterken, sağ gözümünden tamamen mahrum kaldığımı anladım. Bu müthiş darbe yüzünden, bu gözümle dünya arasına, ebediyen kalkmıyacak bir perde çekilmişti. Bu acı gerçeği öğrenince içime bir baygınlık hissi geldi. Sırtımı bir kayaya dayayarak, encamımı düşünmeğe başladım.

Bunun kararını,şimdi karşımda duran ayı verecekti. Birden aklıma sazım geldi. Onu etrafta göremeyince, ayıya baktım. Ne istediğimi anlamış olmalı ki, biraz ötedeki çalılıktan sazımı bulup getirdi. Benim gibi bir insanın yegâne varlığı olan bu sazın bana ne kadar büyük bir ümit, sevinç ve saadet getirdiğini tarif edemem. Onu şefkatle bağrıma bastım. Damarlarımdaki kanın ısındığını hissettim. Sonra yavaş yavaş tellerinden imdat diledim:

**Hiç bitmek tükenmek bilmiyen yollar,
Siz söyleyin, benim hâlim n'olacak?
Kalmadı takâtım yâre gitmeye,
Siz söyleyin, benim hâlim n'olacak?**

**Alırım, bağrıma basarım taşlar,
Sılamın hasretli içerim haşlar.
Eşinden ayrılan yârelî kuşlar,
Siz söyleyin benim halim n'olacak?**

**Ben bir İhsanî'yım, gözlerim ağlar,
Gözyaşım önünden dereler çağlar.
Ey beni sılamdan ayrılan dağlar,
Siz söyleyin, benim hâlim n'olacak?**

Hasret hisleriyle dolu olan bu nağmelerin ayı üzerindeki tesirini sızmak güç değildi. Hayvan, beni böylece, sükûnetle dinledikten sonra, dost olduğumuzu anlatır gibi bana öyle inanahı manalı bakıyordu ki, artık korkum kalmamıştı. Beni davet edercesine bazı hareketler yaparak yamaca doğru yollandı. Onu takip ettim. Kısa bir müddet sonra, önünde bir düzlük bulunan bir mağaraya geldik. Bu onun ini idi.

Orada geçen günler zarfında, gıdamı ayı temin ediyordu. Çok kere, civardan yarı canlı yaban keçileri avlayıp, getiriyor, bunları benim parçalamamı, taksim etmemi ister gibi önüme seriyor, çekilip karşımda bekliyordu. Hayatımda sinek bile ezmiş insan olmadığım halde, açlık ve ayı ile

geçinmek zarureti ile onun isteğini yerine getiriyordum. Bu av hayvanlarını taksim ettikten sonra, ayı hissesini ağaç diplerine açtığı çukura gömüp, saklıyor, tamamen kokmadan yemiyordu. Ben ise, çiğ et yiyemediğimden bir çare arıyordum. Ya pişirmeliydim, yahut da, pastırma gibi, kurutmalıydim. Bir kere çalı ateşinde eti biraz kızartmayı düşünerek bir ateş yaktım. Fakat kuru dallar alevler içinde parlayınca ayı çok korktu ve ormana daldı. Hatamı anladım ve bir daha yakmamak üzere ateşi söndürdüm, bir çukur açarak, kararmış, çalı, çırpıyı oraya gömdüm. Ayı, bir az sonra, endişeli bakışlarıyla döndü. Ürke, ürke bana yaklaştı. Henüz ıslak olan yumuşak toprağı eğilerek dinledi. Sonra, ayağı dikilerek, o yumuşak toprağı hırsıyla döğdü, bastırdı. Ayının gözlerinde beni bir daha böyle ateş yakmaktan meneder bir mana vardı. Zaten, kibritim de kalmamıştı.

Dağ başında ıssız bir orman içinde bir vahşi hayvanla geçirdiğim bu yedi aylık macera insana inanılmaz gibi gelir. Fakat, bu hayvan benim kendisiyle bu kadar uzun müddet birlikte kalmam için garip bir usul tatbik etmişti. Yirmi gün kadar, ayı tabanlarımı yalamış, onları, üzerine basılamıyacak kadar inceltmiş, hassaslaştırmıştı. Yürümek imkânsızdı.

ÇOK İYİ ANLAŞIYORDUK

Bu ayı ile çok kısa bir zamanda iyice anlaşmıştık. Dış bir hayvan olan ayı, beni, bir ana şefkatiyle, çocuğı gibi koruyor, soğuk gecelerde ısıtıyor, ve bilhassa, beni iyi besliyordu. Bazı hareketlerle, bu ayı normal zekâlı bir insan kadar anlayışlı idi. Bir sürüye daldığı zaman, oradan sadece bir keçi almakla yetiniyordu. Onu takibe çıkan çoban köpeklerine irili-ufaklı taşlar fırlatıyor, onlardan kurtulmanın yolunu biliyordu.

Bazen ona saz çalıyordum. O ise karşımda beni, tıpkı bir insan gibi dinliyor, veya neşeli bir hava ise, âdeta ard ayağı üzerine kalkıp oynuyordu.

Kederli anlarında, sazımın telleri içimdeki hicranı te-

rennüne koyulduğu zaman, göz yaşlarımı sanki buğulaşan gözleriyle paylaşıyordu.

Dostluğumuz bu kadar hissî bir hal alınca, artık anamı, kızkardeşimi ve hatta Güllüşah'ı unuttur gibi oldum. Hayatımı onunla birlikte yaşamak zorunda kaldığımı düşünerek ben de bu mücadeleye katılmak, payıma düşeni yapmak istiyordum. Onunla beraber ava çıkıyor, bazen insanlar arasına giriyor, köylere uzanıyorduk. Fakat, ben, kıyafetim ve yabani hallerimle köylülerin tiksinti ve nefretlerinden başka bir şey elde edemiyordum. Esasen pek de insanlara muhtaç değildim. Arkadaşım ayı bana lüzumlu varlıkları her nasılsa bulup buluşturup getiriyordu. Peynir küplerini topraktan söküp alıyor, bazen de ekmek bile aşırıyorduk. Ben, bir az da ihtiyatlı davranarak yakaladığımız hayvanlardan payıma düşen eti bir taş üzerinde döğüp güneşe seriyor, suyunu kurutup pastırma halinde, dayanır bir hale getiriyordum. Bu suretle kendi işimi kendim görür hale gelip, Robenson hayatı yaşıyordum.

Günler oldu, keçi bulamaz olduk. O zaman ceviz ve bal yedik. Bu kuvvetli gıdalarla susuzluk çektik. Su ızahta idi. Arada bir kere inimizden bir hayli uzaklaşıyorduk.

HAYATIMI DEĞİŞTİREN KURŞUN

Böyle bir gün, oldukça açıkta bir hedef teşkil edercesine, ihtiyatsızca giderken, birden ısıklık gibi bir kurşun sesinin sessiz havayı yırttığını duyduk. Yanımdaki hayvan'ın tabii önsezişi bu zalim kurşuna açık hedef olmaktan kurtulduk. Cüsseli ve kuvvetli hayvan beni yüksek otların içine sürükledi. Kendimizi koruyacak bir tümsek siperi ararken, başka istikametlerden birbiri ardına kurşun seşleri geldi. Şağına dönmüştük. İkimiz de canımızın kaygusuna düşmüştük. Tam bu sırada bir iki kurşun kulağımın dibinden geçti. Gözümü açıp, başımı kaldırdığım zaman, demindenberi bizi tehdit eden kurşunlardan birinin zavallı yedi aylık can yoldaşı ayıyı yere sermiş, kanlara boyamış olduğunu gördüm. Derin bir acı ile gözlerimden yaşlar boşaldı.

TEKRAR İNSANLAR ARASINDA

Hemcinslerimden böyle ayrı olarak yedi aylık müddet zarfında, kendimi âdeta tabiata uydurmuştum. Düşünen, konuşan bir hayvan hayatı yaşamıştım. Saçlarım omuzlarıma kadar uzamış, tırnaklarım korkunç bir hal almıştı. Sırtımdaki elbise, çalı ve dikenlerden parça parça olmuş, kâian ufak bir kısmı ancak insanlarca mahrem kabul edilen yerlerimi örtecek yeterlikte kalmıştı.

Yedi aylık dostumun cansız yatan cesedi önünde böyle düşünürken, birden avcılar aklıma geldi. Belki de aynı akıbet beni bekliyordu. Belki de şimdi beni arıyorlardı. Süratle otların arasına daldım ve dehşet içinde Güney yönünde yola koyuldum. Çalılar ve otlar vücudumu hırpalıyordu. Tabanlarım irili ufaklı taşlarda seke seke koşmaktan, müthiş acıyor, sızlıyordu.

Kandil Dağlarından itibaren devam eden bu yorucu yolculuğu Mehcitli'ye kadar devam ettirmeye çalışıyordum. Mevrim sonbahardı. Aras Nehri geçit vermez olmuştu. Orada tesadüfen avlanan iki avcının, belki benimle şaka etmek maksadile, tavsiyeleri üzerine, sözlerini ciddiye alarak yarı buz tutmuş Aras nehri üzerinden yürüyerek geçmek istedim. Buz kırıldı, düştüm, ıslandım. İliklerime kadar üşüdüm. Yırtık elbisem ve saçlarım buzlandı. Fakat, asıl endişem sazımdı. Islanan sazımı nefesimle kurutmaya çalıştım. Allah bana onu yine bağışlamıştı. Yine alıştığım nağmelerini duydum. Ağlayarak dinledim ve söyledim:

**Gelir gelmez felek bana :
Gülme, diye hitap etti ;
Bırak aksın gözyaşların,
Sılme, diye hitap etti.**

**Zalım beni verdi dile,
Gam, kasavet saldı bile,
Çekip çekip bir dert ile,
Ölme, diye hitap etti.**

Sonra sazımı kılıfına yerleştirip, kıyı boyunca Tekman'a doğru yollandım.

Çüncü gitt, nehir boyunda çamaşır yıkamakta olan köylü kadınlara rastladım. O kadar perişan ve pejmürde bir kılıkla yürüyordum ki, kadınlar korktular. İçlerinden biri yerimden daha fazla sokulmamı ihtar etti. İnsan olduğümü anlatmak için bir az ilerledim. Yerden taşları kapıp üzerime attılar. Emekdar sazımdan başka ' çarem yoktu. Kadınlara şunları söyledim :

**Kandılı'den Diktaş aşarak geldim.
Üstüm kirl, karnım açtır, Bacılar !
Kırdı takatım, size sığındım ;
Üstüm kirl, karnım açtır, Bacılar.**

**Var ise bir parça ylyecek verin.
Çıkaram üstümü glyecek verin.
Yıkayın libarım, güneşe serin.
Üstüm kirl, karnım açtır, Bacılar.**

**Savarım belâyı, baştan gıtmıyor,
Nazlı yâr ıradı, elim yetmiyor
İslandı telleri sazım ötmüyor,
Üstüm kirl, karnım açtır, Bacılar.**

**İhsanî, hâlimi kime arzedem,
Kan ile karışık, akıyor didem
Bakmazsanız bana yol verin, gıdem,
Üstüm kirl, karnım açtır, Bacılar.**

Kadınlar, hayal peşinde, gurbet ellerde, insanlardan uzak ömür geçirmiş bir hak aşığı olduğumu öğrendikleri zaman, meraklandılar, merhametle yüzüme baktılar. Bu kadınlar Söylemez köylü idiler. Acıyarak beni yanlarına aldılar ve köylerine götürdüler. Bu köyde, Hüseyin isminde bir

uğa bana büyük alâka gösterdi. İsrarı üzerine uzun müddet onun evinde misafir kaldım.

Kış bastırmıştı. Dağlar aşılmaz, yollar geçilmez ifale gelmişti. Tekrar havalar ısınmağa yüz tuttuğu zaman ayrılmak, tekrar yollara düşmek mukadderdi. Bir yandan Güllüşahın hayali, diğer yandan annem ve bacımın hasreti bendeki sabrı iyice tükettirmişti. Beni bir türlü bırakmak istemiyorlardı. Bin güçlkle bir sabah yola çıkmama müsaade edebildiler. Göz yaşları arasında onlarla vedalaştım, siyah kılıfı içindeki sazımla birlikte yola koyuldum. Ayrılrken onlara şu koşmayı söyledim:

**Yine bize yol göründü,
Var, hoşça kal, Söylemezköy.
Anam, bacım yolum gözler,
Var, hoşça kal, Söylemezköy.**

**Sonbahardı, geldik size,
İlkbahara baktuk bize
Tozlukları çektik dize,
Var, hoşça kal, Söylenmez köy.**

**İhsani'yim, üç ay kışım
Yedik türlü ekmek, aşın,
Cömertlikte yoktur eşin,
Var, hoşça kal, Söylenmez köy.**

Geceyi gündüzze katarak, bir çok güçlükleri yenerek, yolum üzerinde Muş, Bingöl ve Elâzığ'dan sonra, yedi yıldır hasretini çektiğim Diyarbakır'a doğru yoluma devam ettim. Her geçtiğim köyde iyi karşılandım. Ayrılrken beni bırakmak istemiyorlardı. Yiyecek, içecek ve giyecek veriyorlardı. Ama, hasretim birike, birike bir dağ gibi büyümüştü. Bir an evvel Diyarbakır'a varmak istiyordum.

Nihayet Diyarbakıra' girdim. Şehir bir kale içindedir. Bu kalenin dört kapısı vardır. Bunlardan birisi olan Urfa kapı Mezarlık başına oturup, Diyarbakır'a karşı içimden gelen şu şiiri haykırdım:

**Görmeyeli ne haldesin?
Diyarbakır, Diyarbakır!
Has bahçeli, bol meyveli,
Diyarbakır, Diyarbakır.**

**Dertli anam uyandı mı?
Hasrettime dayandı mı?
Yoksa tutuşup, yandı mı?
Diyarbakır, Diyarbakır!**

**Gittim, yine geldim sana.
Hemşiremi göster bana.
Koyma beni yana yana.
Diyarbakır, Diyarbakır!**

**İhsanî'yım adı şanlı,
Şükür gördüm seni canlı,
Çarşılı pazarlı, hanlı.
Diyarbakır, Diyarbakır!**

Deyip şehirden içeri daldım. Hızlı adımlarla sokağımızın başına geldiğim zaman bir değişiklikle karşılaştım: Anem ve kız kardeşimle barındığımız küçük şirin ve mütevazı kulübe yıkılmış, yerine yepyeni bir bina yükselmişti. Yüreğim, anama bacıma kavuşmanın sevinci ve heyecanı ile çarparak, bu yeni binanın kapısını vurdum. Karşıma çıkan kadın beni dilenci sandı ve kapıyı bütün kuvvetiyle suratıma

çarptı. Bitişik komşu kapısını çekinerek çaldım. Açan kadına anamı, bacımı sordum. Bilmiyordu, yeni kiracıymış. Bu kadın, beni çok iyi karşılamıştı. Çok merhametli idi. Anam ve bacımı tanımamakla beraber, ümidimi kesmememi, şefkatle söyledi. O zaman, gözlerimden yaşlar boşandı. Hıçkırarak ve sarsılarak ağlamaya başladım. Benim bu halimi gören komşular da toplandılar ve benimle çok alâkalandılar. Sorma, soruşturma sonunda, bilenlerden biri bana, nihayet, bütün ümitlerimi kıran şu acı haberi verdi: Altı sene kadar evvel bu diyarı terk edip, meçhûl bir yere gitmişler. Bir başkası, böyle bir ailenin, kayıp oğulları için günlerce ağlaştığını hatırladı.

Güllüşah gibi bir hayal peşinde koşarken, annem ve bacımı, dünyada tek dayandığım kimselerimi, belki de ebediyen bulamıyacaktım.

Şimdi Diyarbakır benim için cehennemden farksızdı. Artık orada yaşayamazdım. Bu sefer Diyarbakır'ı Dağ kapısından terk edip, yine yollara koyuldum. Akşam üstü Seyrantepeden, bütün dayanağım olan anamla bacımı, ben dönenedek, barındıramayan şu zalim şehre sazımla acımı duyurdum:

**Seni koca Diyarbakır şehiri,
Söyle n'ettin anam ile bacımı?
Dört kapın var, hangisinden çıkardın?
Söyle n'ettin anam ile bacımı?**

**Nice ağaları, beyleri astın,
Ateşi korlattın, içime bastın,
Bizi ayırmaya ne idi kasdın?
Söyle n'ettin anam ile bacıma?**

**Bir metin kaleden çevrilmiş yanın,
Tarihte yer aldın, yüksektir şanın,**

**Gelenden, gldenden boş kalmaz hanın.
Söyle n'ettin anam ile bacımı?**

**Sûrların içine kurdun şehiri,
Yanından geçirdin Dicle nehiri,
Sen benim içime bastın kahır,
Söyle n'ettin anam ile bacımı?**

Bana cevap veremeyen Diyarbakır'ı terk ederek, felâh ve salâh bulmam için hem anamı, bacımı, hem de peşinden yollara düştüğüm Güllüşahımı aramak üzere Anadolu'nun bütün bölgelerini, dağlarını, ormanlarını şehir, kasaba ve köylerini dolaştım. Gürültülü dereler ve ırmaklar göz yaşlarım oldu. Maraş dağlarında, insan tahammülünün ötesinde bir ömür geçirdim. Güney Anadolu'da, anam ve bacımdan haber sormak üzere rahatsız etmedik kimse bırakmadım. Elazığ, Malatya gibi şehirlerde, hayal peşinde koşan bir meczûp gibi herkesi acındırdım. Bütün bunlar beni yolumdan alıkoyamadı. İnadım, muradımdan üstündü. Bunun kuvvetiyle Kilis üzerinden hudut dışına bile çıkmaya cûret ettim.

Suriye'nin bir çok şehirlerini, sazunla, azık torbamla, bir mecnûn gibi dolaştım. Hama, Humus gibi şehirlerde halk beni bir Türk saz şairi olarak takdir etti. Bu arada, bazı nahoş hâdiseler de olmadı değil. Halep'te, saz çalıp, türkü söylüyor, bazen de Arap şairleri ile çarpışıyordum. Bir seferinde, bir Arap'la Atatürk hakkında biraz fazlaca münakaşa ettik. Atatürk'ün ölmezliği hakkında, damarlarımdaki kanun fevranı ile, içten gelen bir savunma yaptıktan sonra, aazımla devam ettim:

**Kulaksızlar, dilsiz, körler
Onun için, öldü, derler;
Anıldıkça titrer yerler.
İşte Gâzi Atatürküm.**

**Onu tamır bütün kıt'a,
Tanımayan eder hatâ.
Yetiştirdi nice ata,
İşte Gâzi Atatürküm.**

**Türk dünyanın bir kıt'ası,
Bilmiyenin pür hatâsı,
İhsanî'nin hür atası,
İşte Gâzi Atatürküm.**

Şama geçtim, Suriye hududunu aşarak Irak'tan Güneye
Suudi Arabistan'a kadar uzandım. Ciddeyi ziyaret ettim.
Önüme çıkan her insana aradıklarımı sormak isteyen göz-
lerle bakıyordum.

Mısır'a, Süveyş'ten geçtim. İskenderiyede serâzâd dola-
şırken Ahmed bin Beşare ile karşılaştık. Arap dünyasını
metheden Arap şairini emektar sazımla şöyle karşıladım:

**Bizde bir cennet var :İsmi Anadol.
N'ararsan, bulursun bizim cennette.
Kuveyt petrolünü, taht-ı Suudu,
Ararsan, bulursun bizim cennette.**

**İçinde yetişir yıldıın hası,
Her yıldıın vardır ayrı pahası.
Libyayı, Tunusu, Cezayır, Fas'ı,
Ararsan bulursun, bizim cennette.**

**Yediden yetmişe işler her kişi,
Helâlinden gelir, üç ile beş,
Suriye, Mısır, Sudan, Habeş,
Ararsan, bulursun bizim cennette.**

**Söyleşir aşıkı, çalınır utu,
Bağında yetişir zerdâli, dutu.
İranı, Irakı, Ürdün, Beyrutu.
Ararsan, bulursun bızlm cennette.**

**Âşık İhsanî'yim, belle ustanı.
Hindistan, Pakistan, Afganistanı,
Hasılı, sen bütün Arabistanı,
Ararsan, bulursun bızlm cennette.**

Aradıklarımı yine öz memleketimde bulabileceğime imân ederek, tekrar yurda dönmek istedim ve İskenderuna kadar fasılasız geldim. Yurd havası başka idi, sanki gönlümün ateşine bir rahmet inmişti. Adana, Antalya, Muğla yolu ile İzmir'e, Oradan da Manisa'ya geçtim.

Manisa, hayatımda çok önemli bir hatıra bıraktı. Orada, benim gibi deli-derviş olan «Manisa Tarzanı» ile tanıştım. Hayattaki yalnızlığımı bana unutturan bir insandı bu. Yaz, kış koyu renkte, şort denilen kısa bir donla gezen bu jlm-nosof-naturist benimle çok ilgilendi. Beni dağ başındaki barınağına götürüp uzun zaman misafir etti. O, çok halk sevgisini kazanmış, şimdiki deyimle, «popüler» bir adamdı. Manisada yaşadığı uzun seneler boyunca, karşılık beklemezsiniz, kendisini hemcinslerinin hizmetine hasretmişti. Fakat, onun en ziyade ilgi çeken tarafı bu değildi. Çok garip bir hayat sürtiyordu. Manisayı kuşatan tepelerde kendi yapısı bir kulübede barınıyordu. Onu tanıdığım zaman yetmiş aşmıştı. Görenler inanmazlardı. Bir arslan yelesi gibi geniş omuzlarına dökülen saçları hâlâ siyah, yapısı ise yirmi yaşındaki şehirli, sık giyinmekten hoşlanan, tabiat düşmanı bir çok gençlerden daha dinçti.

Manisadaki bütün çam ağaçlarını o dikmiş, yetiştirmişti. Bahçeler Müdürlüğünde çalışıyordu. Senelerin azaltamadığı gücünü toplayınca, çelik gibi sağlam ve esnek bacaklarıyla

şarp bir yokuşu kısa bir zamanda tırmanıyor, kulübesinin yanında bulunan bir topu da Ramazanda ateşlemeye gönüllü çıkıyordu.

Bu adam tabiat aşığı idi. Dünyaya geldiği kılıkla, hiç değilse, medeniyet adı verilen icap ve geleneklere uyarak, buna yakın bir kılıkla dolaşması sayesinde, mukavemeti çok fazla idi. Kışın, cansız cisimlere kadar herşeyi donduran, kasıp kavuran soğuk rüzgârlar, derisini adamakıllı sertleştirmiş, gün görmüş bakır rengindeki derisi altında bütün u zuvları atık dış tesirlerden yıpranmaz olmuştu.

Bana o kadar müşfik davranıyordu ki ancak bu hima-yeyi babamdan görebilirdim. Her hareketimle ilgilenirdi. Bir hak aşığı olarak, bendeki sadelikten öteye giden, pejmürdeliği bile hoş gördü. Hayat hikâyemi dinlerken gözlerinde mîrhamet hisleri okunuyordu. Beni korumak, kanadı altına almak onun zevkli bir vazifesi idi:

— Şehirde yaşamak senin tab'ına uygun değil. Benimle gel, dağa çıkalım, dedi.

Peşine takılarak sert bir yamacı tırmanmağa başladım. O, bir geyik çevikliği ile adımlıyor, taştan taşa atlıyordu. Sanki bir kuş gibi sekiyordu. Geride kaldığım zamanlar beni bileğimden tutarak çekiyor, tırmanamadığım yerlerde bana yardım ediyordu.

Dağ başındaki kulübesine vardığımız zaman, yorgunluktan nefesim kesilmişti. Onda ise hiçbir değişiklik görmedim. Ben daha henüz ilk otuzuma girmemiş olduğum halde, o üçüncü otuzunu sürüyordu. Aramızdaki bu zindelik farkını tabiat aşkından başka neye atfetmeli bilmem ki!..

Kulübesine girince şaşkınlığım bir kat daha arttı. Manisa Tarzanı'nın bütün varlığı bir tahta masa ve döşekten başka pek az müterakkî vasıttan ibaretti. O, bu halde hakiki medeniyeti maddî refah çârelerinde aramamış, bilakis fikir ve ruh âlemindeki ilerleyişte bulmuştu. Tam bir Hintli Yogi gibi düşünmüş, tabiatın bağışladığı nimetlerle yetinmiş, malik olmadığı veya olamayacağı bir şeyin eksikliğini duymamış ve hasretini çekmemişti.

Manisa Tarzanı'nın yanında oldukça uzun bir müddet kaldım. Onun yaşayışına intibakım güç olmadı. Ben de hemen hemen onun gibi açık havada, tabiat içinde yaşamıştım. Arada bir şehire iniyorduk, fakat zamanımızı daha çok dağ başında geçiriyorduk. O, benim mânevi babam olmağa, Bir-birimizi baba-oğul diye çağırıyorduk. Yaradılış itibarıyla öyle birbirine benzer bir ruh yapısına sahiptik ki, alışık olduğu yaşama tarzı bana da çok fazla yabancı gelmiyordu. Ben, otla kaplı döşekte gecelerken, o da gazetelerden yapma yastık ve yorganla masa üzerinde uykuya varıyordu. Çok kere bu gazete kâğıdından yapma yorgan, uyku arasında yere düştüğünden, ancak sembolik bir vazife görüyordu. Buna rağmen, o yine sabahleyin dinç kalkıyor, benden önce kendisini dışarı atıyordu.

Bana o kadar iyi muamele ediyordu ki dünyada bir baba sahibi olmanın büyük saadetini ancak onunla anlayabilmıştım. Kendisine minnet borcum Güllüşahı arama arzumu açmama mâni oluyordu. Dendeki huzursuzluğu nihayet ezmekte geç kalmadı. Çok hassas bir adamdı. Tabiat aşkı ve tabiat içinde yaşayışı onu ruh inceliğinden mahrum bırakmamıştı.

Kendisine büyük hasretler ve mahrumiyetler pahasına hayuli arkasından koştüğüm Güllüşah'tan bahsedince:

— Onu ara, oğlum. Onu bulamazsan senin için bu dünyada huzur yoktur, dedi.

BİR RÜYA VE NETİCESİ

Bir gün, sabahı erken, Çanakkale'ye müteveccihen, müteakabil güz yaşlarımızı silerek, yola koyuldum. Yol üzerindeki kasaba veya köylerde fazla eğlenmeden Bergama'ya geldim. Burada yeniden bir serseri hayata başlamıştım.

Bu yüzden Emniyet Amiri ile aram açıldı. Beni şehri terk mecbur etti. Kendisine acıklı hâlimi anlattım:

**Boşuna, Âmir Bey, en az iki gün
Kalmadan gidemem, haberin olsun !**

Birden önüme dikiliveren cüsseli bir ayı ile karşılaştım.

**Dolaştığım beher yerde ünümü
Salmadan gidemem, haberin olsun !**

**Asî değilim ki beni dögesin,
Yaramaz değilim, hemen kovasin,
Beş vakit hayırlı mümin duâsın,
Almadan gidemem, haberin olsun !**

**Hakikatten esirgemem sözümü,
Haksız iltarına kırpınam gözümü,
İhsanî'yım, cûşeyleyip sazımı,
Çalmadan gidemem, haberin olsun !**

Bundan sonraki yolculuğum esnasında içimde bir sevinç peyda oldu. Gizli bir ses bana birşeyler müjdeliyor gibiydi. Sabırsız olmuştum. Sanki karşımda bana doğru gelen veya beni kendine çeken bir şey vardı. Bu garip his, bana neden gelmişti. Etrafımda bir yangın başlamış, gittikçe büyümekte idi. İçimdekileri ifade etmek için sazıma sarılıp ona kendim gibi, ter döktürüyordum. Etrafımdaki insanlar hayretle:

«— Kimbilir bu âşık-ı şeydâ ki, böyle feryad-ı figân eyler?» diyorlardı.

Ama ben yoluma devam ediyordum. Günün birinde Ayvalık'a geldim.

Bu, gözahıcı tabiat güzellikleri arasındaki şirin kasaba, her nedense, bana çok iç-açıcı geldi. Burada hiç değilse, bir kaç gün kalmayı düşündüm. Olur, olmaz bir köşeye bağdaş kurup, benim gibi, tellerine dokundukça feryatlar eden sazımla birlikte içimi döküyordum. Dinleyenlerden kimi, acaba hangi sebeple yollara düştüğümü merak ediyor, kimi de bir deli olduğuma hükmederek geçip gidiyordu.

Gecelerimi bir çalılık içinde, bir duvar dibinde veya ıssız bir köşede geçirdikten sonra, gündüzleri, beni çok za-

man merakla takip etmekte olan insanların arasında, sokaklarda âvâre âvâre dolaşıyordum.

Ayvalık'ın meşhur bir parkı vardır. Burası, güneşli, güzel havalarda bütün kasaba halkının tatil saatlerini geçirmek için can attığı bir yerdir. Aradığınız bir adamı mutlaka orada bulabilirsiniz.

Ayvalık'a geldiğim ilk günlerde, ben de bu parka çok kere gelmişim. Neşeli insanlar burayı bir panayır haline getiriyorlardı. Ben ise onlardan uzakta kahyordum. Benim derdim bini aşmıştı. Onları, hazin nağmelerimle rahatsız etmeye hakkım olmadığını takdir ederek, parkın yanından sesizce geçiyor, gidiyordum.

Son geçişimde buna muvaffak olamadım. Çünkü tam bu sırada, kulağıma gelen hazin bir türkü beni olduğum yerde çivilemişti. Gözlerimi sesin geldiği tarafa çevirdim: Bir kaç kadın bir çember halinde sıralanmışlar, ortalarındaki on iki yaşlarında bir kızı dinliyorlardı. Mahzun yüzlü bu kız, kucığına yerleştirdiği sazın tellerine nârin parmaklarıyla hazin nağmeler çalıyor ve şu içli türküyü söylüyordu.

**Öt benim telli sazım,
Kış oldu bahar, yazım;
Çile dolu bir kızım;
Nedir benim çektiğim?**

Gönlü yaralı ve hasretle dolu olanların birbirlerini anlamaları ne kadar kolaydır. Yerimde dona kaldım. Sanki, içimdeki can damarlarımdan biri kopmuş, felce uğramışım. Adımlarımı zorla sürüyerek bu kadınların yanına sokuldum. Beni farkedenden kadınlar merakla yüzüme baktılar. O zaman, içlerinden birisine hafif ve cesaretsiz bir sesle, o saz çalan kızın kim olduğunu sordum. Bu merakımı hoş görmediler. Onun bir aşık olduğunu, isminin bir serseriye ilgilendirmeyeceğini söylediler. Israrımla münakaşa uzadı. Nihayet:

«— Ben de bir âşıkım» diye bağırdım. «Müsaade eder-

ee, onu bir kere yoklamak istediğimi söyledim. Artık sabrım tükenmiş, yerimde duramaz olmuştum. Hemen sazımı omuzumdan indirdim, siyah kılıfını çözdüm ve henüz tellerine dokunmamıştım ki genç kız beni paylamağa başladı.

**Sana derim behey âşık parçası,
Ne bakarsın yan yan, Güllüşahım ben.
Yeter artık, aklın bağına getir,
Uyan âşık, uyan ! Güllüşahım ben.**

Önce, bu ismi duyunca, pek iyi intikal edemedim. Yıldırım çarpmış bir insan gibi ilk sersemliğim geçinceye kadar sazıma şunları söyletmekle yetindim:

**Bakmak ayıp mıdır, güzeller şahı ?
Sen Güllüşah isen, ben İhsanî'yım.
Güzellim deyip de sitemler etme,
Sen Güllüşah isen, ben İhsanî'yım.**

Bu sihirli sözler, herhalde, ikimizi de birbirimizin kim olduğumuza dikkat edemeyecek kadar tesirli olmuştu. Bütün bünyevi tesirlerden bir anda tecerrüt etmiştik. Mubtazam bu ruh hâleti içinde devamlı karşılık verdi:

**Bak âşık, Cenâb-ı Hak niyâz ile,
Ezerim kafanı kötü sâz ile,
Çıkıp şu meydana hangi söz ile,
Bize karşı koyan? Güllüşah'ım ben.**

Derhal mukabele ettim:

**Erenlerden içtim metindir ardım.
Kader pençesine kelleyi verdim,**

Senin gibi bir çok âşıklar gördüm, Sen Güllüşah isen, ben İhsanî'yim.

Bu çarpışma ve çatışmanın harareti kadınları heyecanlandırmıştı. Daha fazla alevlenmemesi için münazarayı kesmek arzusu ile hemen ayağa kalktılar, kızın elinden sazını çekerek onu birlikte götürdüler. O zaman, bir darbe yemiş gibi sarsıldım ve kendime geldim. Birden tepemden aşağıya bir kazan sıcak su dökülmüş gibi ırkilverdim. Yoksa, hayallerimde yıllarca sönmiyen bir ateşle canlı tuttuğum hâtıra, şimdi benim karşımda oturup bana pes dedirtmeğe çalışan bu âşik kız mı idi? Benim yıllarca aradığım Güllüşah ile şu genç kız arasında bir müşabehet aradım. O zaman, benimle hiçbir zaman barışmayacağını zannettiğim yıldızımın ümitlerle dolu bir tebessüm geldi. Ben bu hayal âleminde iken, kadınlar grubu şehre doğru yollanmış bulunuyorlardı. Telâşla arkalarından koştum. Önerini keserek âşik kızın tam önünde durdum. Sâbit bakışlarımı onun yüzüne diktim. Onun yüz hatlarında benim senelerce aradığım Güllüşah'ı tecessüm ettirmeğe uğraştım. Birçoyle söylemek istiyor, fakat saniyeler ilerledikçe şaşkınlığım o kadar artıyordu ki buna bir türlü muvaffak olamıyordum. O da hayretle yüzüme bakıyordu. Bakışlarımız âdeti birbirine perçinleşmişti. Sağdan, soldan gelen ikazları duyamayacak kadar kendimizden geçmiştik.

Zaman mefhumunu unutmuş, etrafınızdakilerin mevcudiyetinden bihaber, bir hayâl âleminde yaşıyorduk. Bir aralık genç kızın dudaklarından şu kelimeler döküldü:

«— İhsanî, İhsanî! Sen İhsanî'sin ha!..»

Kanımın damarlarımda alevlendiğini sandım. Bu ses, bu telâffuz bana hiç yabancı gelmiyordu. Aman yarabbi! Bu, benim senelerce evvel, çocukluğumda gördüğüm rüyayı süsleyen Güllüşah imiş! Onu güller arasında bulacağıma beni çoktan inandıran imânımın hakikate bu uygunluğu karşısında dehşete düşmemek mümkün değildi. Bu sosin

aynı ses, bu dekorun aynı dekor olması bence fazla önemli değildi.

«— Güllüşah!.. Güllüşah!..» diye bağırdım. «Sen Güllüşahsın!..»

Durumdan kuşkulananlar, işin sonunu sezenler türlü tertiplere başvurdular. Kendimi ayaklarına attım. Maksadımı bu genç kıza anlatamazsam yaşayamayacağımı söyledim. Bana acımış olacaktı ki biraz telâşlandılar. Yüzlerinde, sanki benimle suç birliği ediyorlarmış gibi mahcup bir ifade vardı. Hemen sazımı elime aldım. Karşılarında diz çöktüm ve gözlerimden boşanan yaşları zapta çalışarak şunları söyledim:

**Nice yıldır zalım gurbet illeri,
Dolaştım Güllüşah hep senin için...
Antakya, Çankırı, Oltu, Bingölü,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için.**

**Üç günlük ömrümü attım nehre,
Ne Şamı bıraktım, ne de Kahire,
Vardım Ankara'ya, Eskişehir,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Bacım sayar günü, haftayı ayı,
Zehrettim anama yalan dünyayı,
Kayseri, Kütahya, Afyon, Konyayı,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Yürüdüm, katettim yarım asrı,
Ürdünü, Irakı, koca Mısırı,
Muğla, Manisayı, Balıkesiri,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Zalim felek attı bana silleyi,
Ben senin yoluna koydum kelleyi,
Tokat, Sivas, Burdur, Çanakkaleyi,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Erenler elinden içtim doluyu,
Yürüdüm zikrettim sazla Uluyu,
Adapazar, Kastamonu, Boluyu,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Atladım, yürüttüm bir kadanayı,
Yollara bıraktım bacı, anayı,
Giresun, Erzincan, Muş, Adanayı,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Tırabzon, Amasyadan aşağı,
Belime bağladım Zile kuşağı,
Adıyaman, Antalyayı, Uşağı,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Kırşehir, Zonguldak, Urfa, Hakkâri,
Isparta, Denizli, Kıbrıs, Tekirli,
Erzurum, Malatya, Diyarbakırı,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

**Marmaris, Polatlı, Bafra yurdunu,
Yozgat, Artvin, Tuncelinin ardını
Elâzığ, Niğdeyi, Sürt, Mardinî,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...**

Nevşehir, Ereğli, İnebol, Küre,
Aksaray, Nazilli, Ödemiş, Tire;
Vardım Ankaraya, Eskişehir
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

Tavşanlı, Karaman, Dinar, Mesiri,
Kırıkkale, Keşan, aşkın tesiri
Muğla, Manisa, Balıkesir.
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

Edremit, Bergama, Sarayköy başı,
Malazgirt, Bandırma, Silişk, Kaş'ı,
İstanbul, İzmir, Antep, Maraş,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

Tarsus, Osmanlıye, Manavgat burnu
Seni alam, yıkam keder surunu
Sinop, Rize, Samsun, İskendurunu,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

Vardım Karaköse, Bitlişe, Karşı,
Söyledim derdimi ne kadar varsa,
Aydın, Mersin, İzmir, Bilecik, Bursa,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

Çarşamba, Hekimhan, Akşehir yanı,
Sarıkamış, Iğdır, Ardahan, Vanı,
Bayburt, İshaklıye, Dört Yol, Silvanı
Dolaştım Güllüşah, hep senin için...

**Biçare İhsani, gezdi, gülünü,
Ordu, Gümüşane, Çorum, belni
Tekirdağ, Edirne, Kırklarelli,
Dolaştım Güllüşah, hep senin için..**

Bu alevli sözlerim kürşısında herkes gibi, saz çalan kız da taş kesilmişti. Dudaklarından bir tek kelime olsun çıkmadı. Güllüşah acıklı ve çaresiz bir yüzle bana bakıyor, yüreğimi parçalıyordu. Tekrar sazıma duygularımı tercümüm ettirdim:

**Yâd yâd durup yüzünü dönme ötüp,
Sevdiğin baş için konuş, Güllüşah!
Bağrıyanık Âşıkının uğruna
Döktüğün yaş için konuş, Güllüşah!**

**Bir kız olsun kerem eyle mestine,
Olan varlığını aldın destine,
Kalem kalem sıyah gözün üstüne,
Çektığın kaş için konuş, Güllüşah!**

**Ağrına da deli gönül ağrına,
Hançer vurdun İhsanının sağrına,
Ah edüben acı acı bağrına,
Bastığın taş için konuş, Güllüşah!**

Dereler gibi taştan gözyaşlarımla sazımın üzerine öyle bir kapanmıştım ki, yanlarında bulunduğum kimselerin işin daha fazla uzamasına mâni olmak için beni terkedip gittiklerini neden sonra farkedebildim.

Kendime geldiğim zaman dünyada tek başıma kalmış gibiydim. Elime geçen bir fırsatı kullanamadığım için kafamı taşlara çarpıp parçalamak istiyordum. Boş yere çırpındım, ağladım, kendimi yerden yere çaldım. Yoktu... Güllü-

gah'ı benden, bir daha yüzünü göremiyeceğim şekilde ayır-
mış, saklamışlardı.

İki gözüm, iki çeşme, araştırmaya başladım. Çarşı, pa-
zar dolaşıyor, insanları rahatsız edecek ve bazan da bıktı-
racak derecede ağlayıp Güllüşah'ımı görüp görmediklerini
soruyordum. Bunun sebebini soranlara sazımla cevap veri-
yordum:

**Ağalar derdimize vardı, yüz bini
Aştı da onun için ağlar İhsanî.
Konmuştu, kafesten bir gönül kuşu.
Uçtu da onun için ağlar İhsanî.**

**Aştım, geldim, nice yüce bellerden ;
Mahrum kaldım, şeker ezen dillerden,
Nazlı yârin ill bizim illerden
Göçtü de onun için ağlar İhsanî.**

**İhsanî kadere boyun eğerim,
Alır kara taşla bağrım döğertim,
Zalım gurbet ilde top-top cığırım,
Pıştı da onun için ağlar İhsanî...**

Böylece günlerce Ayvalıkta sokak sokak pejmürde kı-
yafetdim ve yaşlı gözlerimle dolaşıp aradım durdum. Güllü-
şah'ın herhangi bir sebeple buradan başka bir yere gitmiş
olması ihtimali daha kuvvetli idi.

Ama Güllüşah nereye gidebilirdi? Bunun cevabı hakkın-
da hiç bir fikrim olmadan Çanakkale'ye doğru yola çıktım.
Sonra Trakyayı karış karış dolaşım.

Hayatımın bundan sonrası, amansız ve dermansız ısta-
rabımla ilgili olmayan çeşitli hâdiselerle geçti. Karnımı do-
yurmak için bir çok işlere girip çıktım.

İstanbul'un, bir gün onun meşhur Yedi tepelerinden bi-
rinden, deniz sahilinden, tatlı tatlı uyumakta olduğu bir sı-

rada, karşısına çıktım. Hele onu bekliyen bir dev gibi hareketli çûrları karşısında çok heyecanlandım.

Fakat, İstanbul'da geçen günlerim hiç de tatlı olmadı. Sirkeci'deki otellerin birinde yattığım sıralarda, sazımı ve yanımda bulunan birkaç kuruşumu kaybettim. Aç ve açıkta yaşayabilir fakat sazsız edemezdim. Kimse de bana, babasının hayrına bir saz vermezdi. Bunu bildiğim için bir iş aramak, ne mümkünse yapmak, yeter ki bana bir saz temin edecek parayı kazanmak lâzımdı. Birçok işyerlerine başvurdum. Okumam, yazmam olmadığı için hiç biri beni yanına almadı. Son müracaatım bir resmi müesseseye idi. Hüyük Çekmece'de bir kömür ocağında iş buldum. Yaya olarak, Mimar Sinan köyüne doğru yola çıktım. Ancak bir hafta sonra, işe başlayabildim. Toprak altında, ekseriya gün ışığından mahrum iki buklüm çalışıyor, buna mukabil çok az bir ücret alıyordum. Fakat kısa bir zamanda bir saz satın alabilecek parayı kazandım ve biriktirebildim. Beraber çalıştığımız arkadaşlar, dinlenme zamanlarında beni teşvik ediyorlar, ben de sazımı ele alıp içimdeki eksilmeyen hicranı dile getiriyordum.

Hayatımın bu safhası, Güllüşah'ı aradığım zamanlardaki seyyahatlerimin ilk önemli fasılasını teşkil eder. Mimar Sinan Köyünden asker oldum ve Erzurum'a gönderildim. Sakat gözüm yüzünden altı aylık bir hizmet sonunda tekrar İstanbul'a döndüm.

TEKRAR GÜLLÜŞAH'IN PEŞİNDE

Günler böyle çabuk geçti. Güllüşah'ın kuru bir hayalden ibaret olmadığını anlamak beni eskisinden çok daha sabırsız bir hâle getirmişti. Benim için bir yerde oturup, hayat gailelerini halle çalışmaktan ziyade sevdiğim kıza aramak vacipti.. Böylece koskoca İstanbul'da bana dar geldi. Bir sabah, Köprüden vapura atlayarak Üsküdar'a geçtim. Sazımı bir omuzuma, azık torbama diğerine attım ve yola çıktım.

İzmit, Adapazarı'ndan Bolu'ya geçtim. Bolu ormanlarında insanlardan uzak, tatlı vakitler yaşadım. Yol üzerin-

deki köylerde fazla eğlenmiyordum. Halk bana çok alaka gösteriyor, çok muhabbet besliyordu. Ankara'ya geldiğim zaman, büyük şehir halkının umumiyetle bizim gibi aşıkla-
rın hâlini pek anlamadıklarına bir kere daha şahit oldum. Zaten tecrübelerim bunu bana defeatle göstermişti. Aynış kazasına doğru yola çıktım. Oraya vardığım zaman, bir kapı eşliğinde duran bir genç kıızı Güllüşah'a benzettim. Gö-
züm Güllüşah'ın hayalini o kadar arar olmuştu ki, o anda onu aradığım kız zannettim. Yaklaşınca yapılmış olduğumu anladım. Fakat, hiç değilse ona derdimi dökmek aklımdan geçti. Aldım sazi elime:

**Ey tanburam, durup bize bakan kıız,
Yâr mı ola sorsak acap ne dersin?
Yoksa nazlı yârimizin yanında
Câr mı ola sorsak acap ne dersin?**

**Bakışı mânalı, kendi Gülperli,
Çağırsak acaba gelir mi berî,
Nâzlı yârimizden bize haberi
Var mı ola, sorsak acap ne dersin?**

**Âşık İhsanî'yim, gâvurun kıızı,
Bakışı içime veriyor sızı,
Koynunda gizliyor, top top kırmızı,
Nar'mı, ola, sorsak acap ne dersin?**

Bu sözlerim onda umduğum tesiri yapmadı. Kendisine böyle pervasızca takılan bir âşığı paylarcasına «Ben senin aradığın kızlardan değilim!» diye kapıyı suratıma kapadı.

Böylece, Ankara kazalarında Güllüşah'ımı bulanıyacağımı anlayınca, onun, Ayvalıktan çok uzaklara gitmiş olma-
sı ihtimalini zayıf görerek, Balıkesir veya Bursaya göçmüş olmasını düşünerek, bu istikamette tekrar yola düştüm.

Bursada epeyce müşkül anlar geçirdim. Güllüşah'ı a-
rarırken annem ve kızkardeşim tekrar burnumda tülmeğe

başladılar. Hayatta en çok sevdiğim bu üç kişinin yokluğu beni mecnuna döndürmüştü. Etrafımdaki insanlariyle birlikte bu şehir beni bunaltıyor, boğuyordu. Uludağ'a, bakır tabiatın ortasına göçmeğe karar verdim.

Bir hayli yol yürüdükten sonra, kendimde artık tahammülümü tüketen bir ağırlık hissettim. Büyük çam ağaçlarından birinin altına oturup, ağacın iri gövdesine sırtımı verdim. Tıpkı Süphan Dağında olduğu gibi alnımın ateşten yandığını hissettim. Korkunç bir kırıklıkla sanki felce uğramıştım. İyice hasta olmuştum. Benim derdimi, ancak benim bu halime yas tutuyormuş gibi yanımda sessiz uzanan kara kılıflı sazım anlayabilirdi. Yegâne tesellim olan sazımı yerden alarak kanlı göz yaşlarımla tellerini ıslata ıslata, parmaklarımı onun parlak telleri üzerinde gezdirdim:

**Bu hastalık aldı bizi götürdü,
Var gît sazım, var gît, yâre haber et !
Ölüm hâcetini alıp gelmeden
Var gît sazım, var gît, yâre haber et !**

**Var gît sazım, nazlı yârî sen ara,
Görürsen, hasta de, senin fukara;
Çıkarsın alları gityinsin kara ;
Var gît sazım, var gît, yâre haber et !**

**Haberini gönder uçan kuş ile,
Mezarıma gelsin türlü aş ile,
Bağrımı sulasın kanlı yaş ile.
Var gît sazım, var gît, yâre haber et !**

**İhsanî'yım, her tarafım ağıırır,
Azrail kapıya vurur, çağırır ;
Ölüm gelmiş, baş ucumda bağırır,
Var gît sazım, var gît, yâre haber et !**

Uludağ ormanlarında kimbilir böyle bir feryad o zamana kadar duyulmuş muydu? Çamların dibinde beni böyle bitkin bir vaziyette görenler Sanatoryomun Başhekimine haber verdiler. Orada gördüğüm ilgi ve ihtimamı ve hastalar ile idarecilerin şefkat ve himayelerini şikrânla zikretmek isterim.

Tekrar Bursa'ya indiğim zaman hanelardan birisinde bir yatak kiraladım. İçimde bir his, beni burada bir müddet daha kalabilmek ve Güllüşah'ı aramak üzere zorluyordu.

BİR KARŞILAŞMANIN HİKÂYESİ

Bir gece bir rüyâ gördüm: Güllüşah, dolaştığım sokaklardan birinde bulunan mütevazî bir evin kapısında duruyor ve sokakta bir dilenci gibi elini açmış olan bana ekmek uzatıyordu.

Bu rüyadan büyük bir ümide düştüm. Bunda, ararsam Güllüşah'ı bulacağıma beni inandıran ilâhî bir ihtar vardı. Sabahı zor ettim. Etrafımdakiler, bendeki telâşa akıl erdiremiyorlardı. Ben ise, bu garip sevinç içinde yerimde duramaz olmuşum. Kararımı verdim. Boynuma bir torba takacak ekmek dilenir gibi kapı kapı dolaşarak Güllüşah'ı dilenecektim. Onu mutlaka bulacaktım, zira, gördüğüm rüya sadece kuru bir ümidden ibaret kalamazdı.

Bir çok sokakları göz yaşlarımla sulayarak dolaştım. Her kapıyı çalışırda, çıkana Güllüşah'ı soruyordum. Onlar kılığıma bakarak beni dilenci sanıyor, ekmek vermek istiyorlardı. Fakat maksadımı anladıkları zaman da hayretle bu hayal hastasının yüzüne bakıyorlardı.

Böylece kapıları çala çala Muradiye semtine kâdar geldim. İçimde hiç bir ümitsizlik hissetmiyordum. İlâhî bir kuvvet sanki, beni elimden tutmuş yolumda yürütüyordu. Çok geçmeden bunun sebepsiz olmadığını anladım:

Son çaldığım kapı açıldığı zaman birdenbire bütün hissiyatımı allak bullak eden manzaradan duyduğum sevinci anlatamam. Kimse benim bu sürüklendiğim yolun sonunda Güllüşah'la ansızın yüzyüze gelişime inanamaz.

Evet, Güllüşah karşımda idi!

Gözlerim fal taşı gibi açılmıştı. Yokea rüyâ mı görüyordum. Belki de bir serap beni insafsızca aldatıyordu. Bir rüyâ âleminden çıkmak için dudaklarımı dişlerim arasında ezdim:

— Güllüşah! diye bağırdım.

— İhsanî! diyen bir çığlık göğsümü bir ok gibi delerek kalbimin derinliklerinde çınladı.

— Güllüşah, sen misin? diye tekrarladım.

— Evet İhsanî, benim, diye hıçkırık dolu bir sesle teyid etti.

Sonra telâşlı, ürkek bir hareketle elimden tutarak beni içeriye çekti. Bu umulmadık kavuşmanın sevinçli, yıllarca birikmiş ıstıraplarımızı bir anda bize unutturmuştu. O da, ben de bu sevincimizi ifade için sözlerimize muhtaçlık. Karşılıklı dertleşmeye başladık:

Aldı Güllüşah:

Seni gelmez diye sandım,
Lokmamı zehire bandım.
Tutuştum, kül oldum, yandım,
Aman İhsanî, İhsanî...

Aldı İhsanî;

Gelirim çile yurdundan,
Yüce dağların ardından,
Vallahi senin derdinden
Öldüm, Güllüşah, Güllüşah...

Aldı Güllüşah:

Kanlı yaşıma sele aktı,
Âlem feryadına baktı,
Ah çektim, ağzımdan çıktı
Duman, İhsanî, İhsanî...

Aldı İhsanî:

İçerden kaynayıp çoştum,
Aşkın deryasını aştım,
Yürüdüm, ardından koştum,
Geldim, Güllüşah. Güllüşah..

Aldı Güllüşah:

Güllüşah girerken isme,
Çekerim Eûzû'besme,
Yaradandan sakın kesme
Gûman, İhsanî, İhsanî..

Aldı İhsanî:

İhsanî, on yedi sene,
Sordum gıdene, gelene,
Seni dilene dilene
Buldum Güllüşah, Güllüşah...

Böyle sermest olduğumuz bir sırada zamanın nasıl geçmiş olduğunu, ancak Güllüşah'ın akrabalarının hücumuna uğradığımız zaman farkedebildik. Baskına uğradığımız zaman hiçbir izah imkânına malik değildik. Aşk bizim dilimizi bağlamıştı. Ağzından, sevdiğinin isminden başka bir kelime çıkmıyan bir deli âşığa reva görülen muamele o tatlı kavuşma ânının saadetini yıktı yok etti.

Yüzüm, gözüm kan içinde sokağa atıldım.

Çok ıstırap çekmiş, çok eza görmüştüm, fakat bu sonuncu ıstırabımı ve bunu takip eden diğer hâdiselerin acılığını hiçbirisiyle kıyas edemeyeceğim. Göz açıp kapayınca-va kadar hâdiseler öyle zelişi ki, bütün teferruatı ile anlatmaya gücüm yetmez.

Ben, Güllüşah ile bir daha karşılaşmak pahasına canımı verebilirdim. Fakat ne onunla karşılaştım, ne de canımı verebilmek saadetine erebilirdim. Ben, aşkın cilvelerinin her türlüşünün ıstırabını tatmış olan İhsanî, ancak korkunç bir

Manisa Tarzanı benim manevî babamdı.

haber dolayisiyle Güllüşah'ın ismini bir başka ağızdan duyabilirdim. Onu, her türlü imkâna sahip olan bir memurun oğluna nişanlamışlardı. Bu haberi duyduğum zaman yıldırımla çarpılmışa döndüm. Takâttan tamamen kesilmiş, dizlerime takılmış bir kemik yığını gibi sürüklenen ayaklarımla bu resmî memurun kapısına gittim.

Muhatabım beni, öldürmek istiyen bırsılı bakışlarıyla dinledi. Ayaklarına kapanarak, bana Güllüşahı, bütün ömrümce sevip aradığım sevgiliyi bağışlaması için yalvardım. Bana ancak tekmeleriyle ve silleleriyle mukabele etti. Fakat, ah o yediğim tekmeler... İçimi yakıp kavurmakta olan ateşin yanında ne kadar da tesirsiz kalıyorlardı! «Beni öldür, diyordum. Yeter ki beni ondan mahrum etme...» O ise, beni Bursada sürgün edip süründüreceğini söylemekle yıldırırmaya, inadımı kırmaya çalışıyordu. Hayır, bunların hiç-birişi bana tesir etmiyecekti.

Üstümde başımda hal kalmamış, yüzüm-gözüm kanla karışık gözyaşlarımla tanınmaz bir halde, bu kapıdan âdeta koparılp uzaklaştırıldım.

Artık vaktimi, bulduğum her tenha köşeye çömelip, sazımın nağmelerini sıcak gözyaşlarımla yıkamakla geçiriyordum. Ellerinden bir şey gelmiyenler başka ne yapabilirler? Hiç değilse içindekilerini cansız egyaya söyleyip onlardan modet umarlar. Ben de öyle idim, sazıma söylüyor, onun nağmelerinden şifayâb olmaya çalışıyordum. Artık beni, ismini, şöhretimi duymıyan kalmamıştı. Herkes bana acıyor, fakat hiç kimse derdime bir çare bulamıyordu.

Günün birinde Güllüşah'ın komşularından biri, sevdiğim kızın, benim yüzümü görmiyelberi bütün vaktini ağlamak ve inlemekle geçirdiğini söyledi. O zaman sazımı gözyaşlarımla tekrar tekrar ıslattım:

**Zalım «Yörük» var arada,
Komaz, erelim murada,
Ben burada, sen orada
Ağla Güllüşah, Güllüşah...**

**Buluştuk çile çekerek,
Komazlar murada erek,
Beher ah çektikçe yürek
Dağla Güllüşah, Güllüşah**

**İhsanî, çalarım târı,
İnilerim zâre zâre
Al üstüne karaları
Bağla Güllüşah, Güllüşah**

Tarı nâçar kalanlara küçük de olsa böyle ümit ışıkları bahşeder. Komşusu Güllüşah'a benim bu feryatnamemi götürdü. Bu suretle, belki de ben fenalık etmiş oluyordum. İktirabımla onu perişan ediyordum. Nitekim Güllüşah bu söyleyişimden duyduğu kederi, aynı haberci ile gönderdiği bir kâğıtta anlatıyordu:

**Felek salmış kemendini,
Geçirmez çile bendini
Zalim yörük'den kendini
Kolla İhsanî, İhsanî...**

**Kaçırdım gönül erini,
Gam keder aldı yerini,
Tez tez sağlık haberini
Yolla İhsanî, İhsanî...**

**Güllüşah' ım, sâdık eşin,
Ölürüm bırakmam peşin,
Hızır İlyas hak yoldaşın
Ola İhsanî, İhsanî...**

Güllüşah'tan aldığım bu zımnî emir üzerine tekrar yollara döndüm. Benim son çarem olan, melcele... Yollara... Yollara...

Uğradığım köy ve kasabalarda, içimdeki bitip tükenmek bilmiyen feryatları sazınun nağmelerine katarak bol bol halka sunuyordum. Bozöyük'te bu yüzden bir emniyet âmiri ile biraz ihtilâf çıktı. Temiz kalbli, merhametli bir adama benziyordu. Yüzünün tatlı sert ifadesi altında gizli yumuşak ve hassas duygusu bana cesaret verdi. Beni ikinci defa olarak bir emniyet âmiri ile karşılaştıran tâlihime olan küskünlüğümü dile getirdim :

**Dolaşa dolaşa bıktım usandım,
Ben yârden vazgeçtim, tanburam geçmez.
Düşüş oynamıştım ters döndü zârım.
Ben yârden vazgeçtim, tanburam geçmez.**

**Attılar kemendin aldılar yârım,
Yâr gitti, yok oldu ömrümce varım,
Yıkıldı mekânım, kazancım, kârım
Ben kârdan vazgeçtim, tanburam geçmez.**

**İhsanî, perîşan oldum nâçarım,
Yâr bulur diye durmaz kaçarım,
Gittî hürriyetim, üç ile cârım,
Ben cârdan vazgeçtim, tanburam geçmez.**

Eskişehir'den ayrılıp da Kütahya'ya vardığın zaman içimde âniden Güllüşah'ı kaybetmiş gibi bir his doğdu. Nûkşeden bir hastalığın penceresindeymişim gibi çırpınıp durur, sazımla şöyle ağlaşıyordum :

**Yârımız bizden aldılar,
Bizî gurbete saldılar,
Biz gittik, onlar kaldılar
Dertli tanburam, tanburam**

**Kalmadık yere baş vurduk,
Bu derde derman aradık,
Gittikçe yârdan ıradık
Dertli tanburam, tanburam.**

**İhsanî'yim, söyler dilim,
Yâr ıradı, ermez elim,
Gayri biz kime gidelim,
Dertli tanburam, tanburam...**

Bu acıları belki binlerce defa ufak tefek farklarla tekrarladım ve yoluma devam ettim. Kendini henüz mecrasını bulamamış bir nehre benzetiyordum. Müsait bir zemin buluncaya kadar sağa sola deli deli akıp duracaktım. Bu akış o kadar uzun oldu ki ıstırabımın sarhoşluğundan bir saniye gözümü açamaksızın tâ Toros Dağlarına kadar gelmişim. Dağa, taşla, ovaya, bayıra soruyor, onlardan ümitsiz bir şekilde cevap bekliyordum.

Avâre dolaşan dağ hayvanlarına, yeşil, otlar, bodur ağaçlar, boylu boslu nebatlara şarkılar söyledim. Bir sürü halinde geçen kuşları, yalvaran bakışlarımla takip ettim. Bunlar, Bursa istikâmetine, beni bu dünyada kararsız bırakan sevdiğime karşı gidiyorlardı. Saz elimde onlardan yarıdım dileniyordum:

**Uçan kuşlar giderseniz benim çün,
Ağlar diye yâre haber götürün,
Verdiğimiz kavî-ü kararî hâlâ,
Sağlar diye yâre haber götürün...**

**Yârdan ayrılalı oldum del'gibi,
Durmadan ınlerim sazda tel gibi,
Boz, bulanık akan azgın sel gibi,
Çağlar diye yâre haber götürün...**

**Yâr ilen ırattık bîz araları,
İçimden çıkmıyor köz yaraları,
Gurbette İhsanî, öz karaları
Bağlar diye yâre haber götürün...**

Dağlarda çok renkli bir hayat geçiriyordum. Zannedirim, buradaki canlılar da benim hâlimden anlıyorlardı. Sazım elimde, insanların kaynaştıkları mıntıkalara, köylere, kasabalara, şehirlere indim. Herkes bana yardım etmek istiyor, fakat muvaffak olamıyordu. Niğdeliler benimle çok ilgilendiler. Bana bir kız göstereceklerini, eğer Gölüşah'a benziyorsa onu benimle evlendireceklerini vâdettiler. Onları kırmamak için peşlerine takılıp, yanyana sıralanmış kapılardan birini çaldık. Fakat, karşıma çıkarılan bu hanım kız benim gönlümü fetheden değildi. Bu kızın, sevdiğimden daha güzel olup olmadığı merakına düştüler. O zaman sazımı dile getirerek istenilen mukayeseyi yaptım.

**Hey Ağalar ! Ben yârımı petekte
Bal deyip de medheylesem yeri var.
İnce, uzun boyu, sanki, bir selvi
Dal' deyip de medheylesem yeri var.**

**Bütün kaşı, gözü, yanakları tâ
Gerdan altı top-top, gömleği yırtı,
Elma, turunç, ayva, limon, var, porta-
Kal deyip deyip de medheylesem yeri var.**

**İhsanî, uğruna eylerim gezi,
Ateşli içimde işliyor sızı,
Yeşil yaprak arasmda kırmızı
Gül deyip de medheylesem yeri var...**

Aradan epey zaman geçmişti. Bursayı birbirine katan, dillere destan olan bir aşk macerası belli ki kolay kolay

anutulmayacaktı. Dönmeliydim. İstirabım tahammül edilmez bir raddeye çıkmıştı.

KARA HABER

Kayseri, Ankara, Eskişehir tarikiyle Bursaya vasıl oldum. İlk adımda, sevgillimin bulunduğu mahalleye koştum. Herkes kendi işinin başında, kendi âlemindeydi. Şen, şatır çocuklar, etrafı avazeleriyle çınlatarak yollarda oynuyorlardı. Onlardan birisine sordum:

— Yavrum, dedim, sen Güllüşah'ı tanır mısın?

— Tanımaz olur muyum hiç, dedi.

— Onu nerede ve nasıl bulabileceğimi bana söyleyebilir misin?

Çocuk tuhaf tuhaf yüzüme baktı. Heyecandan dudaklarım titremeğe başladı.

— O evlendi, dedi.

— Nasıl, ne zaman? diye bağırdım.

— Altı gün evvel düğünleri oldu.

Olduğum yerde taş kesildim. Son derece bitkin ve perişan oldum.

Kendime geldiğim zaman gün ağarmak üzere idi. Tuttuğu sırada suya koşmayı akıl eden bir felâketzade gibi karşımda heybetle yükselen Uludağ'a doğru koştum. Yorgunluktan dizlerim kesildi, bitkin bir halde bir kayanın dibine çöktüm. Sırtımı yalın taş'a verdim. Bursa, gözlerimin önünde yavaş yavaş eriyor, kayboluyor gibiydi. Bîçare sazım! Artık beni senden başka kim sızanet eder, ben senden başka kime meram anlatabilirim:

**Zalım felek balta vurdu belime,
El koydular bağda biten gülüme,
Bundan sonra bu perişan hâlime,
Bir sen ağla, bir ben ağlayım, sazım.**

**Babayığıt çöplüğünde öğtümü,
Biz ağlarız, Âlem eyler düğünü,**

**Gurbet elde garip garip, kış günü
Bir sen ağla, bir ben ağlayım, sazım...**

**Ben bir İhsaniyim, kıydılar bize
Ağlaya ağlaya kan ırdı göze,
Ağlamak yaraşır her ikimize,
Bir sen ağla, bir ben ağlayım, sazım...**

Bana rastlayıp da halime acıyanlar beni teselli ediyor, benim için daha birçok Güllüşahların mevcut olduğunu, o-
ninde, sonunda bir başka Güllüşahla murada ereceğimden
ümitli olmamı telkine çalışıyorlardı. Onlara diyordun ki:

**Sevdiceğim artık bana,
Gelse de bir, gelmese de...
Uğrun uğrun yandığımı
Bilse de bir bilmese de.**

**Bağladım dertli başımı,
Felek zehretti aşını,
Yâr gelip de göz yaşımı
Silse de bir silmese de...**

**İhsanî'yim, sökmez ahtım,
Elden gitti tâc-ü tahtım,
Bundan sonra kara bahtım.
Gülse de bir gülme de...**

O zaman manevî babam hatırıma geldi. Manisa'ya doğ-
ru yola çıktım. Yeniden, dağlardan ovalara, ovalardan yay-
laya geçtim:

**Dişar dişar, belde belde gezdiğim,
Yollar hüngür hüngür ağladı bana,
Ekmeksiz, katıksız, susuz kaldığım,
Çöller hüngür hüngür ağladı bana.**

**Zalım ayrılıktır içim dağlıyan,
Çevreleyip yarım yolum bağlıyan,
İlkbaharda boz bulanık çağbıyan
Seller hüngür hüngür ağladı bana...**

**Dilerim kurusun «Yörük» ün kökü,
Aldı yarımızı çektiydi, çekti,
İhsanı vurdukça sazda oniki,
Teller hüngür hüngür ağladı bana...**

Manisa'ya varır varmaz, doğrucu manevî babam Tarzan'ın yanına koştum. Hiç ummadığı bir zaman ve şekilde beni karşısına çıkaran talihe bir ân binlerce şükür yağdıran manevî babam, hazzını hiçbir zaman unutmadığım bir sefkatle beni bağrına bastı...

Onun yanında hergün biraz daha mes'ut olmam icabederken aksine içimde heyecanlar, hasretler kabardı, Tarzan da bu hâlimden büyük üzüntü duyuyor, gene de beni teselliye elden bırakmıyordu. Fakat bu nekadar sürerdi.

UŞAKTA

Bir gün, de'dimin son hızına kadar köpürdüğü bir sırada mânevî babam beni karşısına aldı. Bana durumumuzun bir tablosunu çizdikten sonra:

— Burada kalmak her gün biraz daha seni perişan ediyor. Sen karar tutacağı benzemiyorsun. Hatırım için burada kalmaya seni zorlayamam. Bugünden tezi yok, Güllüşah'ı aramağa çık... Bir his bana onu Uşak'ta bulabileceğini söylüyor. Haydi yolun açık olsun...

Manisa Tarzanının bir altıncı hıase daha sahlı olduğu çok söylenirdi. Onun bana Uşak'tı tavsiye etmesinde mutlaka bir keramet olacağını düşünerek Manisa'dan Uşak'a ümitle gittim.

Her gittiğim yerde olduğu gibi Uşakta da sağda solda rastladıklarımı derdimi anlatmaya, feryat ve fegân ile çalılıp aöylemeğe başladığım sırada yanıma bir kadın yaklaştı. Hayat hikâyemi başından sonuna kadar dikkatle dinledi. Ben anlattıkça o hayretten hayrete düşüyor, yüzü ıstıraplı karışıyordu. Hikâyemi anlattığım sırada neden bu kadar hayrete düştüğünü sozradan anladım. Ellimden tuttuğu gibi:

— Benimle gel, diye bağırdı.

O önde, ben arkada sokaklarda daldık, çıktık. Bir ara:

— Nereye gidiyoruz? diye sormağa cesaret edebildim.

— Sana bir Güllüşah bulmağa demesin mi!

Bir anda düşüncelerimin inkıtaa uğradığını, mantığımın bir taş gibi donuklaştığını farkedebildim. İçimde ansızın doğan yeni bir saadet ümidi beni kendimden âdeta aldı götürdü.

Mütevazî evlerden birisinin bize açılan kapısından içeri daldığımız zaman halâ kendimi toparlayabilmiş sayılamazdım. Yalnız gittiğimiz yerde kadınlardan libaret kalabalık bir gurubun farkına varmıştım. Beni görünce hemen ayağa kalktılar:

— Bu âşık İhsanî'dir! sözlerini içittim.

Herkes merakla yüzüme bakıyordu. Ben ise bana vâdedilmiş çehreyi arıyordum. Yalvaran bakışlarımı biröir hepsinin yüzünde gezdirdim. Güllüşah'ın bunlardan hangisi olabileceğini araştırdım. Ama hayır, bunlardan hiçbirisi Güllüşah olamazdı. O zaman derin bir teessür ve yeis içinde, beni buraya getirmekten maksadının ne olduğunu anlayamadığımı belirten bir tavırla hanıma döndüm. Bana âdeta, «Sabret biraz, şimdi görürsün...» der gibiydi. Fakat bir perişan âşık bu ifadeyi okadar kolay anlayabilir miydi?

Dinle, Bacı, sual edem :

Nerde Güllüşah, Güllüşah?

Cevap ver de çıkam, gidem,

Nerde Güllüşah, Güllüşah?

Daha son heceleri telâffuz etmemiştim ki sağ tarafımdaki bir tahta perdenin arkasından hafif bir tıkırtı duyduum. O zaman renkli bir sesten şu tatlı nağmeleri dinledim:

**Safa geldin otur, işte
Ben'im Güllüşah, Güllüşah...
Âşık seni gördüm düşte
Ben'im Güllüşah, Güllüşah...**

Bir insan olarak bu kadar dayanıklı olabileceğimi sanmazdım. Neden ve nasıl olduğum yerde düşüp yanmadım ve neden ansızın çatlıyacak gibi çarpmaya bağlıyan kalbim duruvermedi... Bu anı saadet bende bir çok tesiri hâsıl etmişti. Kendimi toparlamaya uğraşarak, önüme, Çin Seddi gibi aşılmaz görünen tahta perdeye doğru feryadı bastım:

**Benim Şahım oldu geln,
Yâd el sardı ince belln,
Ötsün sazın, desin dılın,
Nerde Güllüşah, Güllüşah**

Tahta perde arkasından cevap geldi:

**Dinle behey iki gözüm,
Geln oldum, amma kızım,
Yalan değil, doğru sözüm,
Benim Güllüşah, Güllüşah.**

Ald: İhsanî :

**Der, İhsanî, çal sazını,
Ağlama gel, al gözünü,
Güllüşahsan aç yüzünü,
Nerde Güllüşah, Güllüşah?**

Aldı kız :

**Güllüşahım bağı paçam,
Babam versin, yüzüm açam,
Vermez ise sana kaçam,
Ben'im Güllüşah, Güllüşah.**

Hızımı alamadım. Devam ettim :

**Artık hasretine dayanamaz oldum.
Aman imdadına yetiş, Güllüşah,
Senden ayrılabi geçti epeyi
Zaman, imdadıma yetiş, Güllüşah.**

**Benim tutunacak biricik dalım,
Bağım, bahçem, gülüm, şekerim, balım.
Sensiz gurbet ilde, vallahi halım
Yaman, imdadıma yetiş, Güllüşah,**

**İhsanî aşkınla olmuşum beter,
Canıma tak etti ayrılık, yeter.
Seni her andıkça bağrımdan tüter
Duman, imdadıma yetiş, Güllüşah.**

Artık dayanamazdım. Bir arslanın yırtıcı pençeleri arasına takılacağımı bilsem bile bu tahta perdeyi devirecek, benimle bu şekilde söyleşen kızın kim olduğunu öğrenecektim. Hemen önüme geçtiler. Benim, her türlü üdâb ve erkânı çiğniyerek bu kadar kestirmeden işi halletmemi doğru bulmadılar. Fakat onlar o kadar iyi yürekli idiler ki benim bu inadımdan gücenmiyorlardı.

Birbirlerinin hâlerinden anlıyanlar ne güzel anlaşırlar... Bütün dünyanın yıkıldığını, bütün açık kapıların bana ka-

pandığını sandığım bir sırada ufkumda, ruhumu ısıtacak bir güneş doğmuştu. Rabbim, eninde, sonunda onyed sene sonra, hayalimdeki Güllüşah' bir canlı cisim olarak karşıma çıkarmıştı. Bu Güllüşah, henüz kimsenin girmedığı bir bahçede, sihirli gölgelikler altında, kendisini koparmaya gelecek olan eli beklileyen bir gül gibiydi. Hele bana, onun uzun zamandan beri, hasretle ismimi anarak ağlayıp beklediğini söyledikleri zaman, o kadar sevinç duymuştum ki, bana bu haberi verenin ayaklarına kapanacaktım. Fakat minnetimi, ancak, bu buluşmayı tertipleyenlerin arzularına uymak suretiyle ödeyebilirdim. El'an tahta perde gerisindeki Güllüşah'la sazlarımız yardımıyla dertleştik:

Aldı Kız:

**Yıllarca yolunu gözleyip durdum,
İhsanî, İhsanî, İhsanî diye...
Gelene, geçene haberin sordum...
İhsanî, İhsanî, İhsanî, diye...**

Aldı İhsanî :

**Gönlümün sultanı, ömrümün varı,
Güllüşah, Güllüşah, Güllüşah sensin...
Aşıka çektiiren Ah ile zârı.
Güllüşah, Güllüşah, Güllüşah sensin...**

Aldı Kız:

**Ağular katıldı yediğim aşı,
Mendiller yetmedi kanlı gözyaşı,
Bağrımı deldirdim ben kara taşla,
İhsanî, İhsanî, İhsanî, diye.**

Aldı İhsanî :

**Ey benim efendim, dalımda gülüm,
Âşık a cefadır ettiğin zulüm,
Her zaman kapıma gönderen ölüm,
Güllüşah, Güllüşah, Güllüşah sensin**

Aldı Kız:

**Güllüşah bekledim bir hayli zaman,
Arada engeller vermedi aman,
Bağrımdan göklere tütürdüm duman,
İhsanî, İhsanî, İhsanî diye...**

Aldı İhsanî :

**İhsanî aşkınla odlara yana,
Ettiğin sözler kâr etti cana,
Amansız ağuyu içiren bana,
Güllüşah, Güllüşah, Güllüşah sensin.**

Bu karşılıklı söyleyişlerimizi hazin hazin dinleyen Behiye Hanım, o akşam gelecek olan eşi Şefik Beyle, babasına gidip Güllüşah'ı bana istemeyi plânlamıştı. Bütün oradakiler en münasip olarak da bunu gördüler. Çok heyecanlanan Güllüşah, şaşkınlığından ne yapacağını bilmez bir şekilde, «Bunu yarın akşam yapsanız...» diye bir serzenişte bulundu. Heyecanlarla dolu olan gönlüm, o kadar sabırsızdı ki azzım! tekrar elime aldım:

**Çeşme akıyor bak şarıl şarıl,
Aç kollarını boynuma sarıl,
Bu gece seni isteteceğim,
İstersen gücen, istersen darıl,**

**Neden diyorsun yarına kalsın,
Ben senden geçmem, şekersin, balsın,
Eğer bu gece seni almazsam,
Yarın Azrail canımı alsın.**

**Yâr, benim kellem senin yolundur,
Beni kalbinde gizli bulundur.
Adım Güllüşah, başında tâcın,
Âşık İhsanî senin kulundur.**

Güllüşah benim bu sualıme cevap vermedi. O zaman ben, eğer babasının vermiyeceğinden korkuyorsa kendisini hemen alıp kaçırmaya hazır olduğumu söyledim. Buna da itiraz etti. Peki, ne yapabılırdık? İşte Güllüşah, bendeki sabırsızlığın sebebini bir türlü anlamamakta inad ediyordu. Emektar saza sarıldım; ve onunla bir kere daha yalvardım:

Aldı İhsanî :

**Dile benden ne dilersen yapayım,
Yeter ki sen «evet» söyle Güllüşah
İstersen canımı sana vereyim,
Yeter ki sen «evet» söyle, Güllüşah !**

Aldı Güllüşah :

**Anamdan, babamdan izinsiz sana,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî
Ben de senceylem yanarım ama,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî !**

Aldı İhsanî :

**Sana bir köşk yapam, beyaz mermerden,
Bakınca gözüksün köşke her yerden,**

**İçini döşeyim kırmızı dürden,
Yeter ki sen «evet» söyle, Güllüşah !**

Aldı Güllüşah :

**Köşkünü beğendim daha görmeden,
Gelin olup içersine girmeden,
Ebeveynim beni sana vermeden,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî !**

Aldı İhsanî :

**Köşkün kapısında aslanlar yatsın,
Bahçesinde güller, fidanlar bitsin,
Her gülün dalında bir bülbül ötsün,
Yeter ki sen «evet» söyle, Güllüşah !**

Aldı Güllüşah :

**Sabreyle efendim gelecek o gün,
Yaptığın sarayda olacak düğün,
Fakat gelgelelim velâkîn bugün,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî !**

Aldı İhsanî :

**Odana ser beni, çulun olayım,
Bas üstüme, çigne, yolun olayım,
Daha da dilersen, kulun olayım,
Yeter ki sen «evet» söyle, Güllüşah !**

Aldı Güllüşah :

**Mevlâm beni nasıp eylemiş sana,
Seni velînimet göndermiş bana,**

Birkaç kadın sıralanmış, ortalarındaki genç kıızı dinliyorlar.

**Gelip de kapımda kulluk yapmana,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî!**

Aldı İhsanî :

**Âşık İhsanî'yim, sen benim payım,
Ahtım var atandan seni kapayım,
Her telne ayrı ayrı tapayım,
Yeter ki sen «evet» söyle, Güllüşah !**

Aldı Güllüşah :

**Ben bir Güllüşah'ım, içerim yanar.
Gözümün her biri oldu bir pınar,
Habersiz gidersek el bizi kınar,
«Evet» söyleyemem, olmaz İhsanî !**

O zaman Behiye Hanım tekrar aramıza girdi. Ben itidâle, Güllüşah'ı da basirete dâvet etti. Bu ıstıraplarla geçen hazin aşk hikâyesinin tatlı bir sonuca bağlanması için bir ân evvel harekete geçilmesi zamanının geldiğini o, bizden daha evvel anlamış olduğunu bir kere daha hatırlattı.

Hâdiselerin bundan sonraki inkişafı tamamen Behiye Hanım ve eşi Başçavuş Şefik Beyin tutumuna bağlanmıştı. Onlar, saadetimin çoğunu borçlu bulunduğum mübeccel insanlar olarak Güllüşah'ı, hemen o gece babasından istədiler.

Şimdi size derim ki...

Ey mihnet bahçesinden gül derenler, ey saadete eremiyen âşıklar, işte bizim kaderimizin zulmeti, böyle Rabbanî sevkitaîillerin mes'ut neticeleriyle nurlandı. Ben ve Güllüşah, âşıkların umumiyetle kaderi olan ebedî mahrumiyet sınırlarını böylece aştık.

Onbeş yıldan fazla bir zaman, aşkın, cehennem ıcağına benzeyen ateşine ilâhî bir kuvvetle mukavemet etmenin mü-

kâfatını, 1957 yılının mes'ut bir kış günü Uşak'ta yapılan ve hayatlarımızı birbirine bağlayan bir nikâhla gördük. Bütün iyi insanlar bize, hüsrana uğramayan bir aşkın gıptaya değer müvtesipleri olarak saadetler dilediler. Bir yıl sonra Cenabı Hak da nur topu gibi bir oğlan çocuğu ile bizi saadetlerin en büyüğüne garketti.

**Dokuz ay on günlük yoldan sefere,
Hakkın emri ile geldik, çok şükür.
Çektiğimiz bir hayalden ibaret.
Oldu, doya doya güldük çok şükür.**

**Kerem olduk yücesinde Ferhadın,
Yusuf olduk. Yandı Züleyha kadın,
Yıllar yılı, Şirin için Ferhad'ın,
Delmediği dağı deldik, çok şükür.**

**Yaz demedik, kış demedik. Ağrılarda,
Dolaştık, yağmurda, çamurda, karda.
Biribirimizi pek uzaklarda,
Aradık, yakında bulduk, çok şükür.**

**Şah Senem bekledi, Aşık Garib'i,
Balığa yer oldu denizin dibi.
Darısı âleme, nur topu gibi
Bir evlât sahibi olduk, çok şükür.**

GÜLLÜŞAH İLE YÂRENLİKLERİMİZ

I.

Aldı İhsanî :

**Sen bir meyva olsan, ben de acıksam,
Gelsem, yesem seni, bana ne dersin?
Çıksam, sılkelesem, tısam, toplayam,
Silsem, yesem seni, bana ne dersin?**

Aldı Güllüşah :

**Ben bir meyva olsam, beni dalımdan
Yolsan, yesen, boğazında kalırım,
Dalımdan düşürüp yerde toplayan,
Silsen, yesen, boğazında kalırım.**

Aldı İhsanî :

**Bunda darılacak ne var ki gülüm,
Farzet ki bağına uğradı yolum.
Sen bir kavun olsan, ben dilim dilini,
Dilsem, yesem seni, bana ne dersin?**

Aldı Güllüşah :

**Dinle, behey seni şair kaçağı,
Boş mu sandın bizim bahçeyi, bağı.
Bizi, kavun diye çeksen bıçağı,
Dilsen, yesen, boğazında kalırım.**

Aldı İhsanî :

İhsanî, endamın selvi dal gibi,
Elma, turunç, limon, portakal gibi,
Ağaç kavuğunda sarı bal gibi,
Bulsam yesem seni, bana ne dersin?

Aldı Güllüşah :

Güllüşah, sözünü söyler al diye,
Meyvelerin al başına çal diye,
Ağaç kavuğunda sarı bal diye
Bulsan yesen, boğazında kalırım.

II

Er meydanında kâşma

Aldı Güllüşah :

Kendine gel âşık efendi, yoksa
Yakanı elimden kurtaramazsın,
Huyumu bilirsin karışmam sonra,
Yakanı elimden kurtaramazsın.

Aldı İhsanî :

Bacılar derler canlar alıcı âşık,
İnanmazsan, işte meydan, gel de gör.
Kuş olsa kurtulmaz benim elimden,
İnanmazsan, işte meydan, gel de gör.

Aldı Güllüşah :

Geçip de karşıma eyleme çene,
İstersen kendini bir kere dene,
Âşık değil ; olsan Azrail gene,
Yakanı elimden kurtaramazsın.

Aldı İhsanî :

**Tâ ezelden vardır benim pazarım,
Karşıma geçene mezar kazarım,
Mezarın taşına ferman yazarım,
İnanmazsan işte meydan, gel de gör.**

Aldı Güllüşah :

**Kıyarım canına üstüne varsam,
İlâç bulamazsın kafanı yarsam,
Sazımı alıp da sana kalkarsam
Yakanı elimden kurtaramazsın.**

Aldı İhsanî :

**Ben âşığın, vardır benim hünerim,
Sencileyin yüzbin olsa yenerim.
Öğüdürtim üzerinde dönerim
İnanmazsan, işte meydan, gel de gör.**

Aldı Güllüşah :

**Hünerin bozarım nereye çapsan,
Yakalarım ağzın ile kuş kapsan,
Yüzbin âşık yensen, bilmem ne yapsan.
Yakanı elimden kurtaramazsın.**

Aldı İhsanî :

**Sen kadınsın girme erkek işine,
Erkek olur, hançer saplar düşüne,
Her vurdukça sızı girer dişine,
İnanmazsan işte meydan, gel de gör.**

Aldı Güllüğah :

**Ben bir Güllüğah'ım istemem alay,
Kızarsam köküne basarım kalay,
İş zora düşerse sen kolay kolay
Yakanı elimden kurtaramazsın...**

III

Aldı Güllüğah :

**Sevdiğim gel bundan sonra,
Sen beni sev, ben de seni,
Efendim, can-ı gönülden,
Sen beni sev, ben de seni,**

**Efendim, can-ı gönülden,
Sen beni sev, ben de seni,**

Aldı İhsanî :

**Gör neydim, gör ne oldum?
Yâr seni sevdim seveli,
Kendimi cennette buldum.
Yâr seni sevdim seveli,
Kendimi cennette buldum.
Yâr seni sevdim, seveli.**

Aldı Güllüğah :

**Oturdum yüksek avazla,
İsmini zikrettim sazla,
Her gün biraz daha fazla,
Sen beni sev, ben de seni,**

**Her gün biraz daha fazla,
Sen beni sev, ben de seni,**

Aldı İhsanî :

**Arayınca seni kendim,
Buldum güçlükleri yendim,
Hayat ne imiş öğrendim,
Yâr seni sevdim sevell.**

**Hayat ne imiş öğrendim,
Yâr seni sevdim sevell.**

Aldı Güllüşah :

**Güllüşahım, bile bile
Sevdim seni düştüm dile,
Geçnelim güle güle,
Sen beni sev, ben de seni,**

**Geçnelim güle güle,
Sen beni sev, ben de seni.**

Aldı İhsanî :

**İhsanî çalınca udum,
İçerim ben yudum, yudum,
Bilsen ne kadar mesudum,
Yâr seni sevdim sevell,**

**Bilsen ne kadar mesudum,
Yâr seni sevdim sevell,**

« KES SAKALI » DİYENLERE CEVAP

Güllüşah «Sakalı kes» diyor anıma,
Ben seni kesemem, siyah sakalım,
Havalar soğudu, önümüz kıstır,
Ben seni kesemem, siyah sakalım,

Sakal seni güzel için taşıyım,
Güzeli görünce hafif kaşıyım,
Kesersem aç kalır sonra üşürüm,
Ben seni kesemem, siyah sakalım.

Hacı diye üç-beş karı almadan,
İmam diye yalnız namaz kılmadan,
Câmlilerden halı, kilim çalmadan,
Ben seni kesemem, siyah sakalım.

Sakal değil sanki kara üzüksün,
Kullanmaya elde büyük kozumsun,
Halkı kandırmaya bana lâzımsın,
Ben seni kesemem, siyah sakalım.

İhsanî, güzele bir kez bakmadan,
Güzelleri alıp dağa çıkmadan,
Kanun bizi nezarete tıkmadan
Ben seni kesemem, siyah sakalım.

İhsanî'den Deyişler

VERDİM VERELİ

Hey Ağalar ! gör ne idim, ne oldum,
Ben yâre kendimi verdim vereli.
Dahında gül idim, sarardım, soldum,
Ben yâre kendimi verdim vereli...

Peşinde koştukça eylendim sakat,
Üstelik gam, keder bir de meşakkat,
Tükendi mecâlim, kalmadı tâkat,
Ben yâre kendimi verdim vereli...

Verdiler, İhsanî ismini aldım,
Yürüdüm, bir ıssız vâdiye daldım,
Aç, susuz, perişan, uykusuz kaldım,
Ben yâre kendimi verdim vereli...

G Ö N Ü L

Ey bıçâre gönül, yâre ömrünü
Verdin n'oldun, vermeseydin n'olurdun !
Arayıp bulunca o gül yüzünü.
Gördün n'oldun, görmeseydin n' olurdun !

Kalbime işledin merhemsiz dağı,
Bozdun her önüne dikilen bağı,
Kana kana pembe beyaz yanağı,
Sordun n' oldun sormasaydın n'olurdun !

Bana yaptıkların fazladır binden,
Kar, yağmur demedin, çıkardın inden,
Aşık İhsan'ı bütün kalbinden,
Vurdun n'oldun, vurmasaydın n'olurdun !

ALLAHA KARIŞMA

Vardun değirmenci bana
Dedi Allaha karışma
Suya kibrin çaktı sordum
Dedi Allaha karışma

İsa kanatlandı uçtu
Musa Turdağına düştü
Arkasından çoban koştu
Dedi Allaha karışma

Güvercin bir tavır taktı
Davudun gönlünü yaktı,
Bat şeba yüzüne baktı
Dedi Allaha karışma

Süleyman «Belkıs» e uydu
Çağırdı kuşları soydu
Bunları bir baykuş duydu
Dedi Allaha karışma

Hüseyin eyledi saldırı
Ecelin şerbeti baldır
Şımrıl sordu bu ne haldır
Dedi Allaha karışma

**Tevrat zeburun nesline
Gidildi incil sesine
Kur'an geldi cümlesine
Dedi Allaha karışma**

**Ecelimiz bu faniye
Gelse durmaz bir saniye
Bir ses duydum İhsanî'ye
Dedi Allaha karışma**

«GÜZEL»

**Güzeli severim çünkü
Güzel benim Allahımdır.
Severim taparcasına
Güzel benim Allahımdır.**

**Güzelin güzeldir ılı
Güzel güzel söyler dili
Güzellerin en güzeli
Güzel benim Allahımdır.**

**Behey gafıl güzeli bil
Güzelin önünde eğil
Senin gibi çirkin değil
Güzel benim Allahımdır.**

**İhsanî güzeldir buğum
Onun imiş her bulduğum
İsmine hayran olduğum
Güzel benim Allahımdır**

«YEDİĞİM O DAYAĞI»

Hİç unutmam bir gün «Eskipazarda»
Gedikliden yediğim o dayağı
Kadir mevlam düşmanıma vermesin
Gedikliden yediğim o dayağı

Şöyle Çankırıya geçeyim dedim
Hakkımda bir emir geldi dinledim
Çöktüm kanlı göz yaşımla önledim
Gedikliden yediğim o dayağı.

İhsani'yım yar peşinde çaldını saz
Bildiğim bu dünya kimsene kalmaz
Anlatamam çünkü akıllar almaz
Gedikliden yediğim o dayağı.

«BAKANİ GÖRMEĞE GELDİK»

Bırak beyim biz buraya
Bakanı görmeğe geldik.
Güllüşah ile beraber
Bakanı görmeğe geldik.

Aynaya bak kendini bil
Doğru konuş ağzını sil
Kalem mahsusu değil
Bakanı görmeğe geldik

**İnsanlar kovulur sizde
Ar namus kalmadı yüzde
Gelen herkes gibi biz de
Bakanı görmeğe geldik**

**İhsaniyim behey huysuz!
Derdi var, gelmiş çoğumuz.
Makama oturttuğumuz
Bakanı görmeğe geldik.**

«SEVGİLİ»

**Herkesin bir sevdiği var
Benim sevdiğim Allah'tır.
Kim kimi severse sevsin
Benim sevdiğim Allah'tır.**

**Sevmek için avaz avaz
Kapusunda ettim niyaz
Sevdiğimden geçemem vaz
Benim sevdiğim Allah'tır.**

**Aşık oldum yana yana
Nıdem gönül düştü ona
Dönüp baksa yeter bana
Benim sevdiğim Allah'tır.**

**Sevenler eylenir sakat
Ne hal kalır ne de takat
İhsan'ıylı bilmem fakat
Benim sevdiğim Allah'tır.**

«KÜSMEDİM»

Allahım sen tuttun beni şaşırttın
Yoldan ettin yine sana küsmedim
Budaya budaya tek ağacımı
Daldan ettin yine sana küsmedim

Dermansız dert verdin çektirdin çekti
Üstelik «sus!» dedin ona da pekli
Kıyamadığım o bas bahçerindeki
Güliden ettin yine sana küsmedim.

Boğazımda koydun bir çift sözlümü
Toprakla doldurdun iki gözümü
Yetmiyormuş gibi kırdın azaımı
Telden ettin yine sana küsmedim.

Aşık İhsaniyem ey ulu zışan
Ustalıkta yoktur sana ulaşan
Beni yetmiş iki türlü konuşan
Dilden ettin yine sana küsmedim.

«HAYAT»

Hayatı anlamak için
Okumalı hem yazmalı
Köylü kentli küçük büyük
Okumalı hem yazmalı.

Bu güzelim memlekette
Son vermeli cehalete

**İyi kötü bir gazete
Okumalı hem yazmalı**

**Topluma etmeli hitap
Kalmamalı miskin hitap
Hiç olmazsa bir kaç kitap
Okumalı hem yazmalı.**

**İhsaniyân lisan tarzı
İşlemeli bazı bazı
Mümkünse kürreyl arzı
Okumalı hem yazmalı.**

1960 ın sonlarında yurdu dolaşırken yolumuz, Burdur'a uğradı. Saat gecenin onbiriydi. Otele yatmağa giderken, Hamamcı Hacı Salimin oğlu Vahiddin ve arkadaşları tarafından korkunç bir tecavüze uğradık.

**Şehrin merkezinde çarşı içinde
Burdurda hamamcı hacinin oğlu
Güllüşah benden almağa kalktı
Burdurda hamamcı hacinin oğlu**

**Bizleri görünce geldiler beri
Vurulduk kanımız boyadı yeri
Beş kişi idiler bunlardan biri
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.**

**Bir den bire etrafımız sarıldı
Güllüşah dövüldü başım yarıldı
Polis geldi diye fena darıldı.
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.**

Gülüşah ile varenliklerimiz

Elimizi kolumuzu bağıladı
Gören bizim halimize ağladı
Vahiddinmiş bunu yapanın adı
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.

Sert bir cisim ile canımı yaktı
Başımdan aşağı kanlarım akıt
Bizi gezimizden mahrum bıraktı
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.

Hastaneye yattık kader neyledi
Duyan geldi geçmiş olsun söyledi
İş ve gücümüzü alt üst eyledi
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.

İhsan başımın sık bulantısı
Geçsin diye yedim beyin aşısı
Bütün bu işlerin ele başısı
Burdurda hamamcı hacinin oğlu.

Ben her zaman bildiğimi söylerim,
Kes tahsilli değil, insan olmalı.
Her hangi devirde olursa olsun,
Kes tahsilli değil, insan olmalı.

«DÜNYA

Dört kapulu altı parçalı dünya
Kimlere kaldı ki bize de kalsın.
Kanuna mı, yoksa Süleymana mı
Kimlere kaldı ki bize de kalsın.

«Nuh» saldı deryaya bir koca gemi
Geminin içinde yaptılar cemi
Kristof Kolombamı, İskenderemi,
Kimlere kaldı ki bizde kalsın.

İblisler «Havva» yı kandırdılar hem
Cennetten kovdular «Adem» oldu zem
Kırala, sultana, şaha mı bilmem
Kimlere kaldı ki bizde kalsın.

Çal açık İhsani değme sazı çal
Atom devri geldi kalırmı zeval
İnsanlığı tehdit eden bunca mal
Kimlere kaldı ki bizde kalsın.

«TÜRK ORDUSU»

Milletimin İftiharı
Türk ordusu Türk ordusu
Senin ile övünürüm
Türk ordusu Türk ordusu.

Senbolümün beyaz alı
Etrafında defne dalı
Dünya senden ders almalı
Türk ordusu Türk ordusu.

İhsani methini desin
Kalbindesin sen herkesin
Dediğimin fevkindesin
Türk ordusu Türk ordusu.

ATATÜRK

Cidde'de söylenmiştir.

Kılıcın ucuyla kendi ırkını
Düşmanın elinden aldı Atatürk
Aslanlar yatağı kahraman Türkün
Şanını cihana saldı Atatürk.

Vermedi hasmına su yalağından
Hem dahl ağacın tek yaprağından,
Dayandı süngüyü, Türk toprağından,
Çıkardı düşmanı, kaldı Atatürk.

Hasmın karşısına bir arslan çıktı,
Kemikleri kırdı, belleri büktü,
Yığılçе savaştı; kanterli döktü,
Çekti albayağı, güldü Atatürk...

İhsanı, düşmanı süngüye düzdü,
Tövbe ettirmek için derisini yüzdü.
Sakarya savaşını tarihler yazdı.
Böylece makama geldi Atatürk.

«NEYİN EKSİLİR»

Yüce Tanrım figanımı
Duyarsan neyin eksilir
Düştüm gaflet uykusuna
Uyarsan neyin eksilir.

Şöyle gerine gerine
İdris Nebinin yerine

**Sekiz cennetten birine
Koyarsan neyin eksilir.**

**Versen üç hurl hanımı
Gellip sarsalar yanımı
Otursam yesem karnımı
Doyursan neyin eksilir.**

**Birisiyle göndersen aşk
Aşkı bilc eylesen meşk
Akşama yatmağa bir köşk
Ayırsan neyin eksilir.**

**İhsaniyim eya cana
Bir gün çıkıp gelsem sana
Seni davet etsem bana
Buyursan neyin eksilir.**

«KAN BANKASI»

**Gelin, kardeşlerim, gelin,
Kan vererek kan bankasına,
İnsanlıktır bunu bilin,
Kan vererek kan bankasına.**

**Verdiğimiz kan değil, nur.
Kansızlara şifa olur.
İyiliktir bizi bulur,
Kan vererek kan bankasına.**

**Niçin vermiyelim niçin?
Sevgili eşimiz için.**

**Kendi kardeşimiz için,
Kan verecek kan bankasına.**

**Aşık İhsaniyem ey yâr!
Kan zayetmiş bekleyen var,
Gücümüz yettiği kadar,
Kan verecek, kan bankasına**

«RAMAZAN»

**Bu gün ramazandır beyler ramazan
Ramazandan sonra bayramdır bayram.
Şehirde ramazan köyde ramazan
Ramazandan sonra bayramdır bayram.**

**Ramazanda oruçludur müminler
Namazını kılar valiz dinler
Ramazanda geçer sayılı günler
Ramazandan sonra bayramdır bayram.**

**Ramazanda gökten iner melekler
Ramazanda kabul olunur dilekler
Ramazanda boşa gitmez emekler
Ramazandan sonra bayramdır bayram.**

**Ramazanda akşam ipe çekilir
Ramazanda teravihe gidilir
Ramazanlı sabur vaktini bilir
Ramazandan sonra bayramdır bayram.**

**Ramazanda sofralara nan gelir
Ramazanda softa yer de yan gelir**

**Ramazanda İhsaniye can gelir
Ramazandan sonra bayramdır bayram.**

«BAYRAM»

**Yüce tanrım rahmetini
Yollar bayramdan bayrama
Fakır zenginin yolunu
Kollar bayramdan bayrama.**

**Anneler süsler kızını
Sürmeler iki gözünü
Akşamcılar namazını
Kılar bayramdan bayrama.**

**Damad almaya gelini
Şekerlendirir dilini
Kaynanasının elini
Yalar bayramdan bayrama.**

**Dedeler sever torunu
Ne vardı bilmeye bunu.
İhsanî şah tanburunu
Çalar bayramdan bayrama.**

YENİ YIL

**Beher geçen yıllar gibi, bu yıl da,
Yeni yılın kutlu olsun, Türkiyem
Azımlı millete, büyük devlete
Yeni yılın kutlu olsun Türkiyem**

Vardım senin garbından tâ şarkına,
Gezdim cennetini, girdim parkına,
Hasretini çeken bütün ırkına
Yeni yılın kutlu olsun, Türkiyem.

Himmet et İhsanî ,sende barına,
İşçi, memur, çiftçi, sadık yârına,
Hava, deniz, kara ordularına,
Yeni yılın kutlu olsun, Türkiyem.

ASKERLİK

Yol gözüktü bize, himmet eyleyin,
Varam askerliğim, yapam da gelem,
Üçüncü orduda, dokuz Tümede,
Varam askerliğim, yapam da gelem.

Bugün için büyütüldük kucakta,
Nam verelim diye şu dört bucakta,
Her Türk gibi, ben de şanlı ocakta,
Varam askerliğim, yapam da gelem,

Gidelim ağalar, gelmez durmağa
Düşman ayısına hesap sormağa
Azıyış köpeklere, kılıç vurmağa
Varam askerliğim, yapam da gelem,

İhsanî, koruyanı ana yurdumu
Düşmanın karşısına dökem kurdumu
Sazım ile yürütmek için ordumu
Varam askerliğim, yapam da gelem,

«OTUZ YAŞIMDA»

Tam otuz defadır evlendim bana,
Her gelen kız giden dolu arattı
Genç aldım, yaşlıyı boşadım
Yine her gelen kız giden dolu arattı.

İstemem geleni, göklerden inse,
Bayramlar cderim, gidenim dönsce,
Talihim mi böyle, bilmem, nedense,
Her gelen kız giden dolu arattı.

Aksine gelene yoldaş oldum ben,
Gelen güzel, gelen taze, gelen şen,
Gelen ömür, fakat bunlara rağmen
Her gelen kız giden dolu arattı.

İbsanî'yim, fazla gelmişken dünkü
Yetmez gibi çıktı, geldi bugünkü,
Gelmesin bir daha, istemem çünkü
Her gelen kız giden dolu arattı.

İSTANBUL

Yokladım, Tarihte geniş yerin var.
İstanbul, İstanbul, paşa İstanbul.
Kahraman Türk milleti ile birlikte,
Dünya var oldukça, yaşa İstanbul.

Öter bülbül, açar gül serin serin,
Söylenir cihanda nam-u eserın,

**Boğaz, adan, suyun, havan, her yerin.
Benzer bir pırlanta taşa, İstanbul.**

**Aşık İhsaniyem, değilim sahte
Kazana, belâna olam deruhte,
Düğman alacağını seni tarihte
Öyle bir şey yoktur, hâşâ İstanbul.**

**Alma mazlum ahım,
Tutar, zindan olursun.
Kaldırır yerden yere
Atar, zindan olursun.**

**Hor bakma yoldaşına,
Çıkar, gelir başına,
Felek ağı aşına
Katar, zindan olursun.**

**Yüklenirler göçüne,
Gidersin Çin'den çin'e,
Kara toprak içine
Yatar, zindan olursun.**

**İhsani gel boş yere
Sakin incitme plre,
Sonra münktir, nanköre
Çatar, zindan olursun.**

GELDİM, GİTTİM...

Ne tuhaftır, çağırdılar dünyaya,
Geldim, gittim ; kimse dönüp bakmadı...
Azrail canımı almadan evvel,
Öldüm, gittim ; kimse dönüp bakmadı...

Ağaç idim : meyva bîten dalımı
Taşlayıp kurdılar, bastılar gamı ;
Pazar oldu, en kıymetli mahmû
Aldım, gittim ; kimse dönüp bakmadı...

Uzattım elimi, yetmedi yâre,
Yâr benim aşkımı eyledi pâre,
İbsan'yım, ara yerde bıçâre,
Kaldım, gittim ; kimse dönüp bakmadı...

G A M ...

Şu hayat deryası beni iskele
Yaptı ; gam yükünü bende boşalttı...
Sağdan - soldan gelen geçen her gemi
Sapta, gam yükünü bende boşalttı...

Daldırdım testimi, dolmadı çilem,
Bu benim yargımdır, kimlerden bilem,
Ben sefil, bıçâre düştükçe âlem,
Çaptı ; gam yükünü bende boşalttı...

Gülüşah ; bir kere düşmüşüm dile,
Kurtulmak isterim, fakat nafile,
Can ile sevdiğim, yakınım bile,
Kaptı, gam yükünü bende boşalttı...

F E L E K ...

Kalktım ki feleğe meydan okuyam :
Güreşecek yer aradım, bulmadım.
Sıkı hazırlandım, karnın deşmeğe :
Sivri uclu ker aradım, bulmadım.

Zâlim, beni öldürmenin kastine,
Gürz-ü kalkanını almış destine,
Ben de silâhlândım fakat üstüne
Yürümeye fer aradım bulmadım.

İhsanî ; eleman, tutuldum şuna,
Diri diri yaktı beni kurşuna,
İlâsılı feleğin bir gün karşına,
Çıkacak bir er aradım bulmadım.

CEMİYET...

Hey ağalar işin ehli var iken
Bir bilmez cahile usta dediler,
Çalışıp da bir yenilik çıkaran,
Adama, kafadan hasta, dediler.

Kavga oldu baktım vuran vurana,
Girdim iki yedim çekildim yana,
Üstelik polisler geldiler bana ;
Haydi karakola posta, dediler.

Bakkal şeker verdi, yarısı soda,
Kasap kuzu diye dayandı manda,
Bir iş için çıktım âmlire, o da
Kaynanası ölmüş, yasta, dediler.

**Sütçü geldi, yarım kilo ver dedim,
Yarısından fazla su çıktı südüm,
Girdim tatlıcıda oturdum yedim,
Arpa ekmeğine pasta, dediler.**

**Kaptım sepetimi Gima'ya daldım,
Taze diye yıllık yumnurta aldım,
Dokundum teline iki saz çaldım,
Bozukluk var senin seste dediler.**

**Kırk yılda bir doğru diyene vardım,
O da yalan dedi gözümle gördüm,
Bankalarda hesah açtım, ev sordum,
Sana değil eşe dosta, dediler.**

**Çıktım piyasaya şöyle attım göz,
Pabuç aldım altı kâğıt üstü bez,
Şikâyet etmeğe gittim aynı söz :
Ben değil git benden üste dediler.**

**Üstümde taşıdın bir mendil kaçak,
Yakalandım, bulamadım kaçacak,
Kırk katır mı, kırk satır mı çabucak,
Bunlardan birini iste dediler.**

**Ev sahihin geldi dediler eğil,
Kırada oturmak kolayı değil,
Bir kızım dünyaya geldi geçen yıl,
Bu yıl'sordum, git poliste dediler !**

**Açlıktan nefesim koktu bir ara,
Yanlışlıkla girdim oturdum bara,
Sordum hesabımı : tam beş yüz lira
İnanmazsan ahan liste dediler !**

**İhsanî, bu hayat canımı sıktı,
Eşim, dostum benden usandı, bıktı,
En nihayet bana piyango çıktı,
Ne yazık ki son nefeste dediler !**

Y A L A N ...

**Bu dünyada bir gellip te sana,
Ben mes'udum derse, yalan, inanma !
Şahitler getirse yeminler etse,
Ben mes'udum derse, yalan, inanma !**

**Ki Yusuf mısâli nevcivân olsa,
Çevre yanı şöhret olsa, şan olsa,
Ağa olsa, paşa olsa, han olsa,
Ben mes'udum derse, yalan, inanma !**

**Çıktım yola bir perşembe sabahı,
Kendime eş seçtim ah ile vahlı,
Değil âlem, hattâ, İhsanî dahi
Ben mes'udum derse, yalan, inanma !**

YÜZÜM GÜLDÜ, FAKAT...

**Ben mes'udum, evet, olmadım değil;
Yüzüm güldü, fakat kalbim ağlıyor,
Bunu ben de bilmiyorum, nedense
Yüzüm güldü, fakat kalbim ağlıyor,**

**Dünyada bir yemek içmekse şayet.
Zaten bunun için inmiştir âyet,
Murad almak ise aldım nihayet,
Yüzüm güldü, fakat kalbim ağlıyor,**

**Mânâstyle mes'ud olmak biraz zor,
İstersen gît «oldum» diyenlere sor,
İhsaniyim, inanmassan gel de gör;
Yüzüm güldü, fakat kalbim ağlıyor,**

KİME NE...

**Doldur sâki, doldur, Hakkı seversen,
İçen benim, günah benim, kime ne?
Kâse kâse meyhâne-i âlemde
İçen benim, günah benim, kime ne?**

**Şeydâ bülbül çekdiceği dîlinden,
Değil miydi ayrı düştü gülünden,
Meftûnuyum, bir güzelin elinden
İçen benim, günah benim, kime ne?**

**İhsani'yim, aman henî Yarabbi
Eyle içenlerin ayak türâbı
Eğer içmek günâh ise şarabı
İçen benim, günah benim, kime ne?**

O R M A N ...

**Dünyada nekadar mahlûkat varsa,
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Canlı cansız bütün yaratıkların
Cümlesi ormana borçludur sazım,**

**Ağaç olmasaydı nasıl olurdu.
Kıymetî kaldı mı ağaçsız yurdun.
Havadaki kuşun yerdeki kurdum.
Cümlesi ormana borçludur sazım,**

Tarlanın, bostanın, bahçenin, bağın.
Ufacık tepenin kocaman dağın.
Çayırın, çimenin, taşın toprağın.
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Yedi kat göklerin yedi kat yerin.
Şehirlerin kazaların köylerin.
Ağaların paşaların beylerin.
Cümlesi ormana borçludur sazın,
Koyunun, kuzunun, devenin, atın.
Köprünün, ırmağın, döşenen katın.
Memleketi tabiatın hayatın.
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Ben yaşadım ben bilirim orınanı.
Işığı var aydınlatır her yanı.
Çarşısı, pazarı, hamanu, hanı.
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Ormanlar bulutu kendine çeker.
Yağdırır yağmuru yerlere döker.
Şu benim saydığım hep teker teker
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Yaz gününde gölgesi olur serin.
Kış gününde devâsıdır dertlerin.
Tablattan faydalanan fertlerin.
Cümlesi ormana borçludur sazım.
Söylenen sözleri var mı duymayan.
Aydın kimselere eylerim ayan.
İsterse bay olsun isterse bayan
Cümlesi ormana borçludur sazın.

Her rüzgâr estikçe kalkan tozların.
Yanık yanık öten telli sazların.
Oğlanların gelinlerin kızların.
Cümlesi ormana borçludur sazım,
Bu gün bir ağaç dik rahatsın yarın.
Her diktikçe artar kazancın kârın.
İhsan'ıym.. Ben de dahil bunların.
Cümlesi ormana borçludur sazım,

M E V L Â N A ...

Tâ vaktan duyduk nam-ü şânını,
Sana geldik, himmet eyle, Mevlânâm,
Himmetini esirgeme bizlerden,
Sana geldik, himmet eyle, Mevlânâm !

Senden yatıyor câr'yâr ünmetin,
Senden olan ancak anlar kıymetin,
Duyduk bol bol imiş olan himmetin,
Sana geldik, himmet eyle, Mevlânâm !

Eya benim şunu yüksek penâhım,
Yalvarırım sana, çoktur günâhım,
Ben bir İhsan'ıyım. yanımda şahım
Sana geldik, himmet eyle, Mevlânâm !

V E L İ Y İ M ...

Ey beni canile seven canlarım,
Hacıyım, hem, bektaşım hem, veliyim.
Ehlî beyt ihvânı âsil kanlarım,
Hacıyım, hem, bektaşım hem, veliyim.

Gecâyım, gündürüm, güneşim, ayım,
Hurma ağacına çıkmış daldayım,
Her dem ceddım ile hasbıhaldayım,
Hacıyım, hem, bektaşım hem, veliyim.

Yedi musluğumdan dokuz âb akar,
Âb değil bu, bal gibi şarâb akar;
Yattığım yer toprak, değil gül kokar,
Hacıyım, hem, bektaşım hem, veliyim.

Metbeden İhsanî dinleyen candır,
Canların cümlesi şereftir şandır,
Sevenlerim birer çelebi handır,
Hacıyım hem, bektaşım, hem, veliyim.

Y U N U S

Kadir Mevlânâ dağ başında,
Verdi aldı aşk Yunusu.
Odun kesti, ipin yere
Serdi aldı aşk Yunusu.

Ah eyledi yana yana,
Kırk yıl bekledi uyana,
Bir bu yana bir o yana,
Sürdü aldı aşk Yunusu.

Ezeli bir âşık gibi,
Ol aşka ahşak gibi,
Karanlıkta ı ışık gibi,
Gördü aldı aşk Yunusu.

Güllüşahım; çevre yönden,
Yandım aşkın alevinden
Yaklaşıp ta can evinden
Vurdu aldı aşk Yunusu.

CÂNİM EFENDİM

Otur iç, ben sana sakı
Olayım cânım efendim.
Kol kol saçımı boynuna
Dolayım cânım efendim.

Yaklaş beri, kalma geri
Gözümün, dizimin ferî
Seni canımdan içeri
Alayım cânım efendim.

Güllüşah gülşende seni
İstiyorum tende seni
Tende değil bende seni
Bulayım cânım efendim.

GÜLLÜŞAH

A Ş K ...

Aşk Allahtan ayrı değil,
Aşk Allahtır, Allah aşktır.
Yerde gökte nerde olsa :
Aşk Allahtır, Allah aşktır.

Aşkı Ebed yaşar ölmez,
Her kışıye çıkıp gelmez,
Ham sofular bunu bilmez,
Aşk Allahtır, Allah aşktır.

Aşkım beni büzüml büzüml,
Dızıl, ipe dızıl dızıl,
Der Âşık İhsanî bizim
Aşk Allahtır, Allah aşktır.

A L L A H ...

**Ben Allahu başka yerden
Sordum, baktım; Allah bende...
Yumdum, açtım; gözlerimle
Gördüm, baktım; Allah bende...**

**Aradan kalkınca perde,
Bana göründü her yerde,
Dediler; biraz ilerde!
Vardun, baktım: Allah bende...**

**Ben bir ihsanî'yım, aha!
He vallâha, he billâha.
Tutup kendimi Allaha
Verdim, baktım: Allah bende...**

V E R ...

**Allahım; kim isterse ver
Bana bir güzelden sonra.
İsterse mal, isterse mülk
Bana bir güzelden sonra.**

**Kimine isterse sürü,
İster ganimete bürü,
Kimine de malın gürü
Bana bir güzelden sonra.**

**Kimine aşk, kimine caht,
Kimine ıncşk, kimine baht;
Kimine köşk, kimine taht
Bana bir güzelden sonra.**

**İhsanî'ye: demem hanı
İsteyene gâni gâni,
Hattâ isterse cihanı
Bana bir güzelden sonra.**

BENİM OLSA..

**Gördüğüm şu güzellerden
Bir güzel de benim olsa!
İçer keyfime bakarım
Bir güzel de benim olsa!**

**Güzel merhem, çirkin yara,
Güzel seven düşmez dara,
Alır çekerim kenara,
Bir güzel de benim olsa!**

**Senenin on iki ayı,
Güzeller sürer sefayı,
Geri veririm dünyayı,
Bir güzel de benim olsa!**

**Arayanlar güzel bulur,
Her güzelden güzel olur,
İhsanî'yım sanki n'olur.
Bir güzel de benim olsa!**

T A R L A ...

**Çiftçiyim bu ekinleri
Şu üç dönümlük tarladan.
Aldım fazlasını sattım.
Şu üç dönümlük tarladan.**

Yallah deyip çiftte daldım.
Bir yılda üç mahsul aldım.
Koyun yaptım sürü saldım.
Şu üç dönümlük tarladan.

Bir dönüme tütün ektim.
Çevresine fidan dıktım.
Kucaklar dolusu çektim,
Şu üç dönümlük tarladan.

Bir dönümün bütünü nar.
Biri pamuk biri pancar.
Her sene bol gelirim var
Şu üç dönümlük tarladan.

Bir dönümü her sene tez,
Tava gelir gücüm yetmez.
Çekerim çekerim bitmez
Şu üç dönümlük tarladan.

Bir dönüme hafif saptım.
Bir dönümden hisse kaptım
Üzüm kestim pekmez yaptım.
Şu üç dönümlük tarladan.

Her dönümden iki adım.
Ektiliyor son icadım.
Eksikimi tamamladım.
Şu üç dönümlük tarladan.

İhsanî'yim çulu serdim.
Çok şükür kalmadı derdim,
Oğları kızı everdim
Şu üç dönümlük tarladan.

HÜNERİM VAR?

Benim iki hünerim var :
Bir cehalet, biri de hırs !
İkisi de bende mevcut,
Bir cehalet, biri de hırs !

Bir gonca gül arar iken,
Nasıbıma düştü diken,
Değil mi belimli bükten :
Bir cehalet, biri de hırs !

Biri zalim, birisi tor,
Biri «öldürürüm» diyor,
Tutmuş beni bırakmıyor :
Bir cehalet, biri de hırs !

İhsan'ıyım, nâçar sebi,
Unuttum götti edebi,
Bütün bunların sebebi :
Bir cehalet, biri de hırs !

KAHPE KARI...

Aşıkım, der, geçirirler
Kahpe karı âşıkları.
Ellerinde birer sazla
Kahpe karı âşıkları.

Yalan yanlış bolbol atar,
Alır usta, mah satar,
Çamur olur yere yatar
Kahpe karı âşıkları.

Ayşe'm diye oflar, yanar,
Gellir meclisne konar,
Bir şey oldum diye sanar,
Kahpe karı âşıkları.

İhsani; çıkar birisi,
İki söyler yok gerisi,
Âşık değil it sürüsü,
Kahpe karı âşıkları.

H A Y A T I M.

Bir gece erenler beni ateşe
Verdiler: Güllüşah! diye inledim
Sabahleyin anam - bacım kalkınca
Gördüler: Güllüşah! diye inledim.

Terkeyledim vatanımı, hânımı;
Kaderin eline koydum canımı;
Dağda karacalar dört bir yanımı,
Sardılar: Güllüşah! diye inledim...

Gam gasavet aldı benim üstümü,
Yüce dağ başına serdim postumu,
Erzurumda yedi aylık dostumu
Vurdular: Güllüşah! diye inledim.

Güllüşah adını eyledim ezber,
Aradım sazımla durdum beraber,
Ayvalık Parkında bana bir haber
Sordular: Güllüşah! diye inledim...

İhsani; yanarım geçen günüme,
İmâmma, Kur'anıma, dinime;
Dünyanın malını birbir önüme
Serdiler: Güllüşah! diye inledim.

FIAT 300 KURUŞTUR

KİTABEVİMİZDE BULUNAN DİN VE CENK ESERLERİ İLE HALK KİTAPLARININ BAZILARI

Dini Eserler :	L. Kr.		L. Kr.
Berkenar Kuran Beyaz	16 —	Hız, Osman'ın Kanlı Gömleği	1 50
Berkenar Kuran Sarı	20 —	Battal Gazi	1 75
Ufak Cep Kuran'ı Beyaz	12 —	Şeddat Cengî	1 50
Ufak Cep Kuran'ı Sarı	16 —	Üç Yol Cengî	1 50
Büyük Elif	— 50	Halk Hikâyeleri :	
Küçük Elif	— 50		
Amme Cüz'ü	— 50	Aşık İhsanî ve Güllübah	3 00
Tebareke Cüz'ü	— 50	Arzu ile Kamber	1 75
Yeni yazı Enam-ı Şerif	1 50	Aşık Garip	2 00
Eski yazı Enam-ı Şerif	1 50	Aşk mânileri	2 50
Pertavsız eski yazı Enam	1 00	Billür Köşk	2 50
Dua Mecmuası	1 00	Hakiki Emrah ile Selvi	3 00
Namaz Hocası	1 75	İncili Çavuş I.	1 75
Hüccetülislâm	1 75	İncili Çavuş II.	1 75
Mızraklı İlm-i-hâl	1 75	Karacaoğlan ile Karakıs	2 50
Şurutussalât	1 75	Kerem ile Aslı	4 00
Tam Mevlid	2 50	Leylâ ile Mecnun	1 75
		Büyük Nasrettin Hoca	1 75
Cenk Kitapları :		Hakiki Rüya Tabirleri	2 00
		Seyfilmülûk	2 25
Hız, Ali Cemal Cengî	1 50	Sümmanî ile Gülperi	2 50
Hız, Ali - Hayberli Sîhîrbaz	1 50	Sürmeli bey	1 75
Hız, Ali'nin ilk zaferleri	1 50	Şah İsmail	1 75
Hız, Ali kıyamcılara karşı	1 50	Şahmeran	1 75
Hız, Ali'ye meydan oku, kıs	1 50	Şarkılar	— 25
Hız, Ali - Muaviye müca,	1 50	Yedi Alimler	2 50
Hız, Ali Nehrevan Cengî	1 50	Şarkılar ve türküler	2 50

Toptan Satışyeri : Halk Kitapçılık Koll. Şti.

Gedikpaşa : Hamam caddesi No. 10/A

İSTANBUL